

Mødet genoptaget kl. 13.

Formanden:

Medlem af folketinget Erlendsson har meddelt mig, at han ønsker til fiskeriministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

„Hvad agter ministeren at gøre for at bevare det danske fiskerierhverv?“

(Foresp. nr. II).

Erhvervsudvalget har afgivet betænkning over forslag til næringslov. (Lovf. nr. 10). Eksemplarer vil blive omdelt.

Med skrivelse af 6. november har justitsministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Bach stillet spørgsmål (nr. 65);

med skrivelse af 7. november fremsender indenrigsministeren skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Camre stillet spørgsmål (nr. 67);

med skrivelse af 7. november fremsender ministeren for skatter og afgifter skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Nauerby stillet spørgsmål (nr. 70);

med skrivelse af 11. november fremsender ministeren for offentlige arbejder skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Glensgård stillet spørgsmål (nr. 76);

med skrivelse af 10. november fremsender arbejdsministeren skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Aksel Pedersen stillet spørgsmål (nr. 78) og

med skrivelse af 11. november fremsender fiskeriministeren skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Erlendsson stillet spørgsmål (nr. 81).

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende efter spørgetiden i dag.

Man gik først til punkt 7 på dagsordenen, der var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Poulsgaard* (FP) til ministeren for kulturelle anliggender:

„Hvad agter ministeren at foretage for fremtidig at sikre, at bibliotekslovens paragraf om folkebibliotekernes formål og virke opfyldes, at alsidigheden tilgodeses, og at

bibliotekerne ikke gennem personalet udøver politisk censur?“

(Spm. nr. 63).

Skriftlig begrundelse.

20. november-nævnet, der står for beskyttelse af barnets rettigheder i henhold til FN's erklæring af 20. november 1959 og driver folkeoplysende virksomhed, opsatte efter indhentet tilladelse en udstilling på Frederiksberg hovedbibliotek lørdag den 9. august 1975. Den skulle ifølge aftale nedtages igen lørdag den 16. august. Men efter at udstillingen havde været vist i kun 4 timer, pillede bibliotekarerne udstillingen ned. Dette blev først meddelt 20. november-nævnet, da den var fjernet fra bibliotekssalen.

Den første motivering var af politisk natur.

Siden ændrede man begrundelse. Motiveringen var nu, at udstillingen var af for ringe teknisk udførelse og derfor ikke passende til den arkitekttegnede bibliotekssal.

Siden ændrede man begrundelse igen: udstillingen var ikke alsidig.

Udstillingen gik alene imod narkotika, kriminalitet, lovstridigheder o. lign. og viste ingen positiv holdning til disse ting.

Poulsgaard (FP):

Spørgsmålet lyder: „Hvad agter ministeren at foretage for fremtidig at sikre, at bibliotekslovens paragraf om folkebibliotekernes formål og virke opfyldes, at alsidigheden tilgodeses, og at bibliotekerne ikke gennem personalet udøver politisk censur?“

Begrundelsen for spørgsmålet er: „20. november-nævnet, der står for beskyttelse af barnets rettigheder i henhold til FN's erklæring af 20. november 1959 og driver folkeoplysende virksomhed, opsatte efter indhentet tilladelse en udstilling på Frederiksberg hovedbibliotek lørdag den 9. august 1975. Den skulle ifølge aftale nedtages igen lørdag den 16. august. Men efter at udstillingen havde været vist i kun 4 timer, pillede bibliotekarerne udstillingen ned. Dette blev først meddelt 20. november-nævnet, da den var fjernet fra bibliotekssalen.

Den første motivering var af politisk natur.

Siden ændrede man begrundelse. Motiveringen var nu, at udstillingen var af for

[Poulsgaard.]

ringe teknisk udførelse og derfor ikke passende til den arkitekttegnede bibliotekssal.

Siden ændrede man begrundelse igen: udstillingen var ikke alsidig.

Udstillingen gik alene imod narkotika, kriminalitet, lovstridigheder o. lign. og viste ingen positiv holdning til disse ting.

Jeg vil gerne, så vidt tiden tillader det, citere lidt af det brev, som 20. november-nævnet den 25. juli 1975 sendte til rådhusinspektør hr. Henning Jørgensen. I det brev hedder det:

„I anledning af bistandslovens ikrafttræden næste år er man på mange felter (f. eks. ved Arne Engbergs bog) i gang med et oplysningsarbejde, for at borgerne skal kende de muligheder, de har for hjælp, når de er i knibe. Dette oplysningsarbejde burde efter vor ringe mening udvides til også at omfatte forskellig privat indsats med hensyn til bistand: søgende arbejde, samfundsnyttig indsats imod ødelæggelse af miljøet omkring os, psykisk støtte hos rådgivningscentre, indsats imod narkotika osv.“

Tiden er udløbet, ikke?

Formanden:

Jo. For længst.

Poulsgaard (FP).

Så må jeg vende tilbage.

Formanden:

Jeg minder om, at for begrundelse af spørgsmål er taletiden indtil 2 minutter. Her blev brugt 3.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

For nu at undgå enhver misforståelse vil jeg gerne sige: jeg har ingen positiv holdning til narkotika, kriminalitet eller lovstridigheder o. lign.

Jeg vil gerne i forhold til denne sag, der er rejst her, sige, at kravet om alsidighed er fastslået i en bekendtgørelse af 13. maj 1965 om folkebibliotekerne, og det hedder i dens § 21 bl. a., at bestemmelserne i lovens formålsparagraf om, at bibliotekerne skal fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet, skal opfyldes gennem kvalitet, alsidighed og aktualitet i materialevalget. Det siges også, at alene lødigheden, ikke religiø-

se, moralske eller politiske synspunkter, må være afgørende for valget.

Uanset denne bestemmelse har der naturligvis været tilfælde, hvor der har været klager over ensidighed i materialevalget også ved udstillinger på folkebibliotekerne. Her må man dog huske, at kravene i bekendtgørelsen stilles til den samlede biblioteksvirksomhed.

Det her foreliggende tilfælde vedrører en udstilling på Frederiksberg bibliotek, der efter aftale skulle vises fra den 9. til den 16. august 1975. Udstillingen blev imidlertid nedtaget den 11. august, efter at stadsbibliotekaren på Frederiksberg havde set den. Efter de gældende regler påhviler denne administration den ledende bibliotekar under ansvar over for kommunens kulturelle udvalg. I sagens anledning har Frederiksberg kommune derfor afgivet en redegørelse til bibliotekstilsynet, hvoraf det bl. a. fremgår, at udstillingens arrangør, kaldet 20. november-nævnet, henvendte sig til kommunen den 25. juni med anmodning om lån af rådhushallen til en udstilling i dagene 8.-25. august samme år under titlen „Hjælp i nøden“. Ønsket blev imidlertid i stedet at vise udstillingen i Frederiksberg hovedbibliotek.

Af et brev den 5. august 1975, hvor visse praktiske ønsker blev tilkendegivet om udstillingens etablering, fik biblioteket det indtryk, at der var tale om en udstilling med konstruktiv vejledning om hjælp til borgere, der var kommet i nød. Udstillingen var et tilbud til biblioteket, der accepterede dette uden at gennemgå udstillingen, hvad der ellers er sædvanligt. Udstillingen blev opstillet lørdag den 9. august 1975 i udlånsalen, men den blev beordret nedtaget mandag den 11. august om formiddagen af stadsbibliotekaren, efter at han nærmere havde overvejet sagen.

Stadsbibliotekaren begrundede i et brev af 13. august til direktoratet for skole- og biblioteksvæsenet sin handling med, at udstillingen ud fra en saglig kvalitetsvurdering lå på et niveau, der lå langt under de krav, man stiller til bibliotekets andre aktiviteter.

I forbindelse med en klage til direktoratet begærer nævnet så udstillingen genetableret. Efter besigtigelse og behandling den 23. august af hele sagen meddelte direktoratet, at det måtte tiltræde afgørelsen om udstil-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

lingens nedtagning. Man understregede, at udstillingen i sin udformning ikke svarede til, hvad man hidtil havde ydet publikum, og at man med henvisning til alsidigheds-synspunktet måtte være betænkelig ved i udlånssalen at påtvinge lånerne ekstreme synspunkter, der ikke samtidig belystes fra anden synsvinkel i samme regie.

Direktoratet understregede, at der på intet tidspunkt havde været tale om politiske overvejelser i forbindelse med sagen, og der er ved arbejdet med sagen ikke fundet noget som helst i biblioteksmedarbejdernes behandling af sagen, der kan udlægges som en politisk vurdering.

Uanset at Frederiksberg kommune således har ønsket, at også den enkelte udstilling bør være alsidig, er der for mig at se ingen tvivl om, at udstillingen er nedtaget på grund af manglende kvalitet og altså ikke på grund af en politisk bedømmelse.

Der er endelig grund til at nævne, at kommunen over for nævnet har beklaget, at udstillingsmaterialet ikke er blevet besigtiget af repræsentanter for biblioteket, inden der blev truffet aftale om udstillingen.

Formanden:

Jeg må gøre opmærksom på, at svar på spørgsmål må holdes inden for 3 minutter.

Poulsgaard (FP):

Det var jo næsten det, jeg havde forventet. Jeg vil i hvert fald ikke sige tak. Det kan ikke nytte noget, at ministrene står her og væver udenom. Vi har en bibliotekslov, og vi har en paragraf, der tilsiger alsidighed. All right, det var måske ikke arkitekttegnet, det var måske tegnet med speed-marker, hvad ved jeg, men det var gjort af idealistiske mennesker. Vi har haft en masse udstillinger rundt om på vore biblioteker, som har været af rent politisk natur. Det kunne være om Cuba, det kunne være om Kina og BRIS — Børns Rettigheder i Samfundet, jeg kalder det nu „barnerov i samfundet“. Der ligger også en lang række af de tidsskrifter fremme på bibliotekerne. De skal også være der, men så må de modsatte synspunkter, hvis demokratiet skal have lige vilkår, også komme til udtryk, hr. minister.

Det nytter ikke noget, at man skyder

skylden over på hverandre, at den ene siger, det var politisk, at en anden taler om alsidigheden, mens en tredje henviser til arkitektoniske hensyn. Man er simpelt hen snublet over sine egne ben.

Denne sag drejer sig simpelt hen om, at 20. november-nævnet med henvisning til FN's børneerklæring ikke vil blive ved med stiltiende at se på, hvad der foregår, og når vi har folkebiblioteker, må det også være sådanne organisationer beskåret at komme ind.

Jeg vil altså meget, meget henstille til ministeren, at ministeren tager den sag op, så vi undgår lignende tilfælde i fremtiden. Udstillingen har ikke på nogen måde lagt skjul på, at den vender sig imod de samfundsnedbrydende kræfter. Er ministeren ikke enig med mig i, at loven skal overholdes? Så må det være en pligt for bibliotekerne at stille lokaler til rådighed også for et sådant nævn, der uden at få statstilskud ud fra idealistiske motiver gør den slags ting.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg er da taknemlig for, at hr. Poulsgaard gerne vil have, jeg skal følge med i samtlige bibliotekers udstillingsvirksomhed og tage stilling til alt muligt, men jeg tror, hr. Poulsgaard glemmer lidt, at hele vores indstilling med hensyn til decentralisering og kommunernes selvstyre indebærer, at man i meget høj grad lægger administrationen over til de enkelte kommuner.

I dette tilfælde den konservative Frederiksberg kommune, som altså har truffet sin afgørelse, ikke alene under henvisning til alsidigheden, som man er helt enig i, men også med henvisning til kvaliteten og lødigheden. Det er dog et af de synspunkter, jeg synes hr. Poulsgaard meget ofte fremhæver her i tinget, når vi diskuterer andre ting, som hr. Poulsgaard ikke er så enig i, at her er det et spørgsmål om kvaliteten, man ikke kan have med at gøre.

Jeg skal gerne dér, hvor det er muligt, f. eks. i forbindelse med bibliotekskommissionens arbejde, undersøge, om man kan tydeliggøre, hvad der menes med det. Men jeg tror, at i dette tilfælde vil jeg helt klart forsvare Frederiksberg kommune på baggrund af den behandling, der er foregået.

Poulsgaard (FP):

Jeg beklager hr. minister, men vi bliver altså ikke enige. I Frederiksberg kommune har der bl. a. været en udstilling om Kinas hverdag, der har været en udstilling om Cuba, der har været én med sex. En hel lang række udstillinger har der været, og de skal også være der. Men hvorfor skal så én eneste forening holdes udenfor, fordi man har sagt ikke særlig pæne ord om Eggert Petersen og de dér mentalhygiejnefolk. Vi er søreme mange — også i dette folketing, tror jeg — der ikke har så meget tilovers for dem. All right, man kritiserer deres arbejde, men det må man altså ikke kritisere i kongeriget Danmark i dag på en offentlig udstilling.

Det er et meget, meget tyndt svar, jeg har fået. Jeg synes nok, hele sagen fortjener en overvejelse af det principielle i den: mener vi noget med demokrati? Mener vi noget med, at meningerne skal brydes? Så kan man ikke komme og skyde sig ind under, at det passer ikke i et arkitektformet bibliotek. Den begrundelse holder ikke.

Som jeg sagde før, skuffede ministerens svar mig, og det tjener vel ikke noget formål at fortsætte diskussionen, men jeg vil dog gerne sige, at stadsbibliotekaren, som var behjælpelig med at sætte udstillingen op, på daværende tidspunkt intet havde at indvende mod udstillingen. Det var senere, da der var andre, der kom ind i billedet, at man ændrede forklaring. Det er rent ud sagt ligesom et halmstrå, man har klynget sig til, idet man ville prøve at bevare skindet på næsen, så der ikke var nogen, der fik en næse. De næser er heller ingen ting værd.

Så længe vi har en kulturminister — og guderne skal vide, jeg ville gerne medvirke til, at vi får kulturministeriet nedlagt — og så længe det sorterer under ministerens område, så bør ministeren altså indskærpe over for kommunerne, at den slags ting må ikke finde sted i fremtiden.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg beklager hr. Poulsgaards svar her til mig. Jeg vil dog gerne understrege, at når hr. Poulsgaard fik inddraget Cuba, sex og hr. Eggert Petersen, så viser det dog en vis alsidighed på Frederiksberg bibliotek.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Poulsgaard (FP) til ministeren for kulturelle anliggender:

„Hvilke oplysninger kan ministeren meddele om risikoen for, at danske skatteydere kommer til at betale for en film om Baader-Meinhof-bandens kvindelige forgrundsfigur?“

(Spør. nr. 95).

Skriftlig begrundelse.

De danske skatteydere vil formentlig i løbet af et års tid komme til at betale et sted mellem en halv million og 800.000 kr. til en ny dansk spillefilm af en studerende ved Roskilde universitetscenter, som vil skabe et værk om Ulrike Meinhof.

Foreløbig har filmkonsulent Stig Bjørkman indstillet studerende Søren Poulsen til 1.110 kr. til en researchrejse til Berlin. Søren Poulsen har i nogen tid interesseret sig en del for vesttysk retsvæsen. Han vil kalde sin film „Laila“, men det er en fiktiv beretning om bypartisanen Ulrike Meinhof.

1.110 kr. lyder ikke af meget, men filminstituttet har bevilget pengene, og det plejer at være starten på følgende udvikling: yderligere støtte til research på 10.000-20.000 kr., manuskriptstøtte til et tilsvarende beløb og endelig en egentlig produktionsstøtte på mellem 500.000 og 800.000 kr.

Poulsgaard (FP):

Det er også noget med alsidighed, hr. minister, men jeg er nu lidt nervøs for det her.

Pressemeddelelser, der har været fremme, går ud på, at nu er man ved at bevilge penge til at lave en film om Baader-Meinhof-gruppen; den skal hedde „Laila“, og det skal være en fiktiv beretning om bypartisanen Ulrike Meinhof. Foreløbig er der stillet 1.110 kr. til rådighed for vedkommende, en studerende ved Roskilde universitetscenter, til at rejse til Berlin. Der bliver yderligere rejseudgifter på 10.000-20.000 kr., så kommer der en manuskriptstøtte til et tilsvarende beløb, og så kommer der en produktionsstøtte på mellem 500.000 kr. og 800.000 kr.

Jeg har bedt ministeren om at oplyse, hvor stor risikoen er for, at vi skal give statsstøtte til film af den art. Det skulle da ikke forbavse mig. Man laver jo film med statsstøtte om Christiania, selv om vi har besluttet, at det skal ryge, det er ulovligt

[Poulsgaard.]

derude. Og man giver støtte til Henrik Stangerup, så han kan lave en film om brasilianske landarbejdere, Erasmus Montanus-film og så fremdeles.

Jeg håber virkelig, at jeg én eneste gang får anledning til at sige kulturministeren en rigtig hjertelig tak, og at der ikke bliver givet flere skatteyderpenge til dette projekt end de 1.110 kr., der er givet i øjeblikket. Det håber jeg så sandelig, hr. minister.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

I anledning af hr. Poulsgaards spørgsmål har jeg indhentet oplysninger og fået oplyst, at filminstitutets bestyrelse ganske rigtigt på sit møde den 11. juni har tiltrådt en indstilling fra konsulent Stig Bjørkman om at yde 1.110 kr. i såkaldt researchstøtte til forarbejde på et filmprojekt med arbejdstitlen „Laila“. Det er rigtigt, at projektet går ud på i fiktiv filmisk form at gengive et indtryk af Baader-Meinhof-gruppens skæbne. Det drejer sig ikke om nogen dokumentarisk fremstilling.

Filminstitutets bestyrelse har altså truffet en disposition inden for de rammer, som filmloven har afstukket.

Hr. Poulsgaard mener, at projektet i løbet af et års tid vil komme til at koste skatteyderne 500.000-800.000 kr. Jeg begriber ikke, hvad hr. Poulsgaard støtter denne formodning på. Både fra tidligere debatter her i tinget og fra beretningen fra udvalget vedrørende ministerkontrol med bevillingerne må hr. Poulsgaard da vide, at spørgsmålet om videre støtte til projektet helt ligger i hænderne på filminstitutets bestyrelse. Men til almindelig orientering vil jeg gerne oplyse, at der er en ganske lang vej fra idé over research til manuskript og fra manuskript til drejebog og produktion. Det viser alle de statistikker, der foreligger. Det ligger nemlig i sagens natur, at mange projekter lider skibbrud undervejs. Derfor kan ingen i dag vide, hvilken mulighed der er for — eller som hr. Poulsgaard udtrykker det: hvilken risiko der er for — at netop dette projekt engang når frem til produktion og måske endda får produktionsstøtte.

Når hr. Poulsgaard formoder, at projektet vil koste skatteyderne 500.000-800.000 kr.,

så er det en formodning, som står helt for hans egen regning, og når han siger, at et beløb som disse 1.110 kr. plejer at være starten på en udvikling, der ender med den omtalte halve million eller mere i produktionsstøtte, så er hr. Poulsgaard simpelt hen galt underrettet.

Må jeg tilføje, at jeg er gået ud fra, vi ikke skal diskutere indholdet af dette projekt kaldet „Laila“. Vi skal ikke her i tinget drøfte, om der ville være flertal for at støtte film, der beskæftiger sig med aktivister af den ene eller den anden politiske afskygning, som vi kender på begge sider i dag, for hvis det er meningen, så tror jeg nok, at hr. Poulsgaards spørgsmål meget godt belyser, at afgørelse om støtte til kunstneriske frembringelser helst skal træffes af uafhængige organer, ikke af folketinget, ikke af kulturministeren. Hvis det er meningen, så siger jeg: tak for spørgsmålet, hr. Poulsgaard.

Poulsgaard (FP):

Ja, jeg fik ingenting at takke for, men det er jeg efterhånden så vant til. Til det sidste, som ministeren sagde, vil jeg svare: vi skulle gerne frem til, at kunsten kom til at trives i frihed, så blev vi fri for at diskutere de støtteordninger, for der skulle overhovedet ikke være nogen støtte. Ministeren ved udmærket godt, at det er min indstilling til det.

Det er den risiko, vi må løbe, når vi først begynder at bevilge penge, at så udvikler det sig. Vi har jo set, hvad Henrik Stangerups Erasmus Montanus-film, der er optaget i Brasilien, har beløbet sig til. Vi så, hvad Jens Jørgen Thorsen fik malket skatteyderne for, hvad han fik garanti for til Thorsens Jesusfilm. Derfor må vi få stoppet det dér rejseri og den begyndelse her. Nu har vi altså spildt 1.100 kr., det er til at overse, men det kan ikke være i demokratiets tjeneste, at man nu skal til at statspræmiere den slags bypartisaner. Der er vold nok i verden. Jeg synes altså, den danske stat skulle holde sig for god til at gå ind i det.

Det er rigtigt, at sådan som vi har indrettet loven, så ligger det måske uden for ministerens område, men ministeren har alligevel mulighed for at øve en vis påvirkning. Som sagt, hr. minister, jeg beklager, at jeg aldrig får lov til at sige dig tak, men jeg håber, den dag kommer.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg synes, hr. Poulsgaard igen gør sig skyldig i en sammenblanding af mange forskellige ting, som tilslører det virkelig saglige i sagen, f. eks. sammenblandingen af Thorsen, som er én sag, med hr. Henrik Stangerups film, der skal optages i Brasilien. Hr. Poulsgaard glemmer at fortælle, at denne sag har været nøje drøftet i folketingets kulturudvalg, hvor der var et klart flertal for, at det faldt inden for lovens rammer.

Jeg skal kun sige til slut, at jo mere hr. Poulsgaard taler, jo mere må tinget med mig føle sig overbevist om, at en filmstøtteordning — og en filmstøtteordning skal vi have, det tror jeg der stadig væk er et meget stort flertal for i dette folketing — kan kun administreres helt forsvarligt uafhængigt af folkepolitiske tankegange.

Poulsgaard (FP):

All right, der er måske flertal for det i folketinget, men ikke i befolkningen. Men den diskussion kan vi tage op ved en anden lejlighed.

Jeg synes ikke, jeg glemmer noget, hr. minister. Vi ved, at prisen for at lave en film i dag ligger i den størrelsesorden, når det er den slags projekter, det drejer sig om. Derfor var det for mig afgørende, om man i hvert fald kunne have fået undersøgt de muligheder, der var for at få stoppet den slags misbrug af skatteborgernes penge. Men jeg kan altså forstå, at det er ministeren ikke interesseret i.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg må igen sige, at der er ikke tale om 800.000-900.000 kr. Der er tale om 1.110 kr., og der er lang vej fra den ene til den anden beslutning, fra den ene til den anden bevilling, og det er det afgørende i denne sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kjærulff-Schmidt (FP) til indenrigsministeren:

„Vil ministeren gribe ind over for Gladsaxe kommunes legale, men ansvarsløse udplyndring af skatteyderne?“

(Spm nr. 89).

Skriftlig begrundelse.

Gladsaxe kommune har med budgettet for 1976-77 sat europæisk rekord i kommunalt skattetryk. Samtidig med at det fra folketingets side tilstræbes at opnå en lempelse i statsskatterne, modvirker Gladsaxe under den socialdemokratiske borgmester Tove Smidth disse bestræbelser ved at gennemføre forhøjelser af kommuneskatterne.

Det er klart, at ministeren hverken kan eller bør kunne tilsidesætte det kommunale selvstyre. Men det er på den anden side lige så klart, at folketinget ikke kan være ligeglad med, at de lettelser, der tilsigtes i det samlede skattetryk, ikke slår igennem i en så stor kommune som Gladsaxe. Det er derfor af interesse for borgerne i Gladsaxe kommune at vide, hvilke overvejelser indenrigsministeren har gjort sig om det kraftigt stigende skattetryk i Gladsaxe.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg har spurgt indenrigsministeren om, hvad han vil foretage sig, om han vil gribe ind over for Gladsaxe kommunes lovlige, men ansvarsløse udplyndring af skatteyderne.

Det er jo sådan, at Gladsaxe kommune for 1976-77 har fastsat kommuneskatten til 19,7 pct. Gladsaxe ligger i Københavns amt, hvor amtsskatten også er høj, nemlig 6,5 pct., og det betyder, at hver gang skatteyderne i Gladsaxe kommune tjener 100 kr., så skal de aflevere 26,20 kr. til primærkommunen og amtskommunen. Det er ikke alene Danmarksrekord, det er også Europarekord, og det er muligvis endda verdensrekord i skattetryk. Oveni kommer kirkeskat og statsskat, sådan at skatteyderne i Gladsaxe må se i øjnene, at de skal aflevere op mod 69 kr. 66 øre i skat, hvis de forøger deres indkomst med 100 kr. Med en skattepligtig indkomst på 50.000 kr. betaler en skatteyder i Gladsaxe en ca. 5.000 kr. mere end en tilsvarende skatteyder i Danmarks billigste kommune.

Det er lovligt for en kommune at fastsætte beskatningsprocenten så højt. Det er lovligt, men det er umoralsk. Det er lovligt, fordi det er et led i det kommunale selvstyre, at kommunerne selv fastsætter deres udskrivningsprocenter, men det er umoralsk, også over for folketinget. Statsministeren var i sin åbningstale den 7. oktober inde

[Kjærulff-Schmidt.]

på, at det var et vigtigt led i regeringens politik at arbejde for besparelser på finansloven for 1976-77. Men disse bestræbelser, som vi jo ganske vist endnu ikke har set omsat i praksis, modvirkes, når en kommune som Gladsaxe kommune ikke vil erkende, at der er grænser for vækst, også når det gælder væksten i de offentlige udgifter. Selv om det skulle lykkes for regeringen at komme igennem med besparelser på finansloven, så vil virkningen heraf ikke slå igennem i Gladsaxe, selv om der gennemføres skattnedsættelser i statsskatten. Det kan folketing og regering efter min mening ikke være ligeglad med, og jeg vil nu gerne høre, hvad indenrigsministeren agter at foretage sig.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg synes, jeg vil gentage, hvad hr. Kjærulff-Schmidt spurgte om. Han siger: vil ministeren gribe ind over for Gladsaxe kommunes legale — det blev rettet til lovlige — men ansvarsløse udplyndring af skatteyderne? Der er frit slag for spørgsmål her i folketinget, men jeg finder i og for sig, at spørgsmål af den karat befinder sig på et plan, hvor jeg i og for sig havde lyst til bare at sige: jeg agter ikke at foretage mig noget. Jeg synes også, det er en beskyldning mod andre folkevalgte af en sådan karakter, at det i og for sig ikke fortjener noget svar. Men af hensyn til Gladsaxe kommune vil jeg gerne give nogle faktiske oplysninger.

I Gladsaxe kommune er den kommunale udskrivningsprocent for 1976-77 fastsat til 19,7, den var 18,4 året forud, altså i det år, vi er i. Det er den højeste procent i hele landet. Grundskyldpromillen er fastsat til 8, hvilket er noget nær det laveste, i hvert fald i hovedstadsregionen. Hvis vi tager de to beskatningsformer under ét og ser på det, vi kalder beskatningsniveauet, så ligger Gladsaxe kommune stadig højt på listen, men der er dog kommuner, der ligger højere, og det er derfor helt forkert, når hr. Kjærulff-Schmidt taler om Danmarksrekord og Europarekord. Der er overhovedet ingen rekorder i så henseende.

Efter et møde med de kommunale organisationer den 17. september lovede regeringen at gennemføre en række foranstaltninger, der skulle muliggøre, at de kommunale ud-

skrivningsprocenter gennemsnitlig — det beder jeg hr. Kjærulff-Schmidt lægge mærke til: gennemsnitlig — ikke steg mere, end hvad der var en følge af, at personfradraget blev forhøjet fra 9.000 kr. til 10.800 kr. En oversigt over de vedtagne udskrivningsprocenter viser, at regeringens forventninger blev opfyldt, men vi har hele tiden været klar over, at der var tale om en gennemsnitsbetragtning, og at udskrivningsprocenten derfor nogle steder ville stige mere end andre steder.

Men må jeg til oplysning for hr. Kjærulff-Schmidt sige, at Gladsaxe har fulgt denne henstilling. Personfradragenes forhøjelse betingede en forhøjelse af skatteprocenten i Gladsaxe med 1 pct. Så er vi oppe på 19,4 pct. Når dertil kommer, at den ekstra ud-ligning betyder 0,2 pct., og når bistandsloven særlig giver stærkere beskatning i hovedstadsområdet, hvilket betyder 0,3 pct., så forhøjer man mindre, end man egentlig havde ret til at gøre efter denne aftale, som var en frivillig aftale.

Sådan som hr. Kjærulff-Schmidts spørgsmål er formuleret, kan jeg ikke besvare det. Hr. Kjærulff-Schmidt taler om en ansvarsløs udplyndring af skatteyderne. Vi har helt sikkert divergerende opfattelser med hensyn til nytten af at betale skat, og vurderingen af, om skatten er for høj i Gladsaxe, når serviceniveauet tages i betragtning, må foretages af vælgerne i Gladsaxe og ikke af et folketingsmedlem eller en minister. Jeg agter i hvert fald ikke at foretage mig noget som helst i anledning af det stillede spørgsmål.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Når ministeren drager ejendomsskatterne med ind i billedet, så er det en smule misvisende. Det er jo langt fra alle skatteydere, der ejer fast ejendom.

I øvrigt overrasker ministerens svar mig sådan set ikke. Det er heller ikke på nogen som helst måde min opfattelse, at folketinget skal blande sig i det kommunale selvstyre, men, hr. minister, politik er jo ikke kun at forsvare det bestående. Politik er jo først og fremmest at øve en samfundskritisk indsats, påpege urimelighederne, hvor de nu ligger, og så forsøge at rette dem. Det kan ikke nytte noget, at folketingets flertal, at indenrigsministeren og regeringen, socialdemokratiske borgmestre og andre blot skyder pro-

[Kjærulff-Schmidt.]

blemme fra sig og siger, det kan ikke være anderledes. Det er selvopgivenhed. Det er ikke politik.

Vi ser i Gladsaxe, at et socialdemokratisk bystyre, som red med på bølgen i de år, hvor man havde råd til at frådse, ikke har erkendt situationens alvor, men fortsætter sin slaraffenlandspolitik. Vi har prognoser i Gladsaxe, der viser, at børnetallet i de næste 10 år vil falde fra 10.000 børn til 7.000 børn. Alligevel er det socialdemokratiske bystyre i gang med at planlægge nyt skolebyggeri og udvidelse af bestående skoler for sammenlagt langt over 100 mill. kr. i de næste 10 år, samtidig med at børnetallet falder. Er det rimeligt, at regeringen og folketinget blot forholder sig passivt over for så tåbelige dispositioner, og hvor længe vil man forholde sig passivt? Vil man acceptere fortsat skattestigning på måske 2, 3 eller 5 pct. i Gladsaxe? Det skal være mit tillægsspørgsmål til indenrigsministeren: hvor længe endnu vil ministeren og regeringen tolerere, at Gladsaxes skatteprocent forhøjes, uden at gribe ind — er der overhovedet nogen øvre grænse?

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg har forstået på hr. Kjærulff-Schmidt, som både bruger ordene ansvarsløs, tåbelig og vanvittig, at hr. Kjærulff-Schmidt dermed har karakteriseret de folkevalgte i Gladsaxe. Jeg agter ikke at karakterisere dem på nogen som helst måde, men jeg synes nok, spørgsmålet og måden, hvorpå hr. Kjærulff-Schmidt formulerer det, i høj grad siger noget om hr. Kjærulff-Schmidts indstilling til, at det er vælgerne, der tager stilling til, om de vil finde sig i noget sådant. Det har de en mulighed for, og det har de haft en mulighed for.

Når endelig hr. Kjærulff-Schmidt taler om, at børneantallet er faldende, så ved jeg, at beskatningsprocenten f. eks. er forhøjet en smule netop med henblik på, at der er stagnerende befolkningstal.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Hr. minister, det var kun flertallet af Gladsaxe kommunes bystyre, jeg karakteriserede ved mit ordvalg. Men jeg konstaterer i øvrigt, at indenrigsministeren vurderer denne sag helt anderledes, end skatte- og afgiftsministeren har gjort i nogle udtalelser

til Kristeligt Dagblad den 13. oktober. Ved den lejlighed sagde skatte- og afgiftsministeren, at den store forskel imellem de dyreste og de billigste kommuner i landet er urimelig, og ministeren sagde også, at de forskelle, der består, er så markante, at de ikke kan forklares i serviceniveau alene. Det var kloge ministerord, og det var rart for en gangs skyld at se en socialdemokratisk minister være enig med fremskridtspartiet. Heroverfor står nu indenrigsministerens noget anderledes vurdering.

Selv om ministeren har forsøgt at gøre rede for sine synspunkter, kan jeg ikke få dem til at rime med de udtalelser, ministeren kom med i sin tale i Rødning for nylig, som er refereret i sidste nummer af bladet Danske Kommuner. Ministeren sagde, at han håbede, kommunalbestyrelserne landet over virkelig tog det alvorligt, når regeringen og de kommunale organisationer havde sagt, at de forøgede bloktilskud skulle bruges til nedsættelse af skatteprocenten, og ministeren føjede til, at det ville skabe vanskeligheder både for ham selv og for kommunerne på lang sigt, hvis henstillingen ikke blev fulgt. Den er ikke fulgt i Gladsaxe, hr. minister. Det er ikke rigtigt, at Gladsaxe har brugt bloktilskuddene til at nedsætte skatten med eller til at begrænse skattestigningen med. Tværtimod, ministeren oplyste jo selv om den forhøjelse, der er sket i udskrivningsprocenten. Var der nogen som helst alvor bag ministerens ord om, at bloktilskuddene skulle bruges til skattenedsættelser? Og hvilke vanskeligheder er det ministeren har sagt der vil opstå både for ham selv og kommunerne, hvis henstillingen ikke blev fulgt? Vil ministeren uddybe dette, og vil ministeren specielt oplyse, hvilke vanskeligheder det er, ministeren mener der kan blive tale om for en kommune som Gladsaxe? Det må Gladsaxes borgere have krav på at få oplyst i tide.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Hvad jeg sagde i Rødning, står jeg ved, og at kommunerne stort set har fulgt det, også Gladsaxe, det troede jeg hr. Kjærulff-Schmidt havde forstået. Forsøget på at antyde en forskel i vurderingen og sagligheden ministrene imellem er totalt mislykket.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Bertel Haarder (V) til indenrigsministeren:

„Hvad vil ministeren gøre for hurtigt at sikre en bedre samordning og prioritering inden for hovedstadsområdets sundhedsvæsen?“

(Spm. nr. 92).

Skriftlig begrundelse.

Der er overkapacitet på Herlev hospital og rigshospitalet. Skt. Josephs hospital skal nedlægges, skønt det er funktionsdygtigt og billigt. Alligevel er der planer om nye kostbare hospitalsbyggerier, og der er tilsyneladende ikke plads til at uddanne de medicinske kandidater. Personaleforbruget på landets hospitaler som helhed er nu oppe på 100.000 (81.000 omregnet til heltidsansatte), og amtsskatterne stiger på et år med 0,7-0,8 pct. points, hvoraf kun en tredjedel skyldes forhøjet personfradrag. Eskpansionen foregår så hurtigt, at det næppe er tilrådeligt at vente endnu et år på betænkningen fra det udvalg, der blev nedsat af folketinget i juni.

Et særligt københavnsk sygehusudvalg med amtsrådsmedlem Viggo Hauch som formand er blevet et år forsinket, bl. a. fordi Københavns kommune ikke har kunnet gøre sig færdig med sine planer, hvilket bl. a. skyldes træghed i indenrigsministeriet med hensyn til afgørelsen af rigshospitalets fremtid.

Det må være på tide, at folketinget får en melding om, hvad ministeren i øjeblikket gør for at fremme planlægningen og hindre fejlinvesteringer på hospitalsområdet, der jo i forvejen har ekspanderet alt for kraftigt, bl. a. på bekostning af forebyggelse og den primære sundhedssektor.

Bertel Haarder (V):

Den 8. marts 1974 havde folketinget en lang og god debat om sundhedssektoren, hvor der var bred enighed om, at det nok var farligt at fortsætte ekspansionen på hospitalsområdet, og at man i stedet for i højere grad burde satse på sådanne foranstaltninger, som kunne overflødiggøre nogle af de planlagte meget dyre sengeafsnit.

Siden da er der jo bygget temmelig kraftigt i hospitalssektoren. I Københavns amt er der overkapacitet på Herlev hospital og — efter hvad nogle overlæger siger — over-

kapacitet på rigshospitalet. Overkapaciteten er tilsyneladende så stor, at man kan undvære Skt. Josephs hospital, hvilket mange undrer sig over, herunder den kommende spørger.

På trods af dette planlægger Frederiksberg kommune 500 nye senge. Hospitalerne har tilsyneladende alligevel ikke plads til at uddanne et tilstrækkeligt antal medicinske kandidater. Virkningen af dette ses tydeligt på amtsskatterne for det kommende år, som stiger med 0,7-0,8 pct. points, hvoraf kun en tredjedel kan henregnes til den forhøjede skattefrie bundgrænse.

På denne baggrund synes jeg, det var på tide at få en melding fra indenrigsministeren om, hvad han egentlig går og tænker i disse dage, når han ser på det københavnske sygehusvæsen.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Til hr. Bertel Haarder kan jeg sige, at ministeren prøver at tænke i det omfang, han kan tænke, og det knager en gang imellem.

Når hr. Bertel Haarder siger, at amtsskatterne stiger med 0,7-0,8 pct. points, og deraf skyldes kun en tredjedel personfradragene, så må jeg sige til hr. Bertel Haarder, at en tredjedel skyldes det, at vi har pålagt dem at betale til hospitalerne, f. eks. rigshospital og statshospital; så bliver der efterhånden ikke ret meget tilbage af forhøjelsen på amtsskattesiden.

Hr. Bertel Haarder sagde, at der var bygget kraftigt siden den debat. Det er både rigtigt og ikke rigtigt, eftersom det var fortsat byggeri.

Når hr. Bertel Haarder taler om, at Frederiksberg har planer om 500 senge, så vil jeg gerne sige: det er planer, men det er planer, der på ingen måde er godkendt i indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen, og jeg tvivler meget på, at de på nogen måde bliver det.

Men for at man kan få det fulde overblik over hovedstadsområdets sygehusvæsen, så må vi først have den i sygehuslovens § 12 omtalte overordnede sygehusplan. Denne plan skal udarbejdes af hovedstadsrådet på basis af de enkelte sygehuskommuners planer, og der foreligger på nuværende tidspunkt sygehusplaner for Frederiksberg kommune og Frederiksborg, Københavns og

[Indenrigsministeren.]

Roskilde amtskommuner. Københavns kommune har over for indenrigsministeriet oplyst, at kommunens plan forventes at ville foreligge inden 1. januar 1976.

Indenrigsministeriet følger løbende hovedstadsrådets arbejde med disse problemer, og jeg skal her kort nævne, at jeg den 16. juni i år holdt et møde med hovedstadsrådet og sygehuskommunerne samt rigshospitalet, og på dette møde understregede jeg nødvendigheden af Københavns kommunes direkte deltagelse i hovedstadsrådets planlægningsarbejde ved medlemskab af rådets sygehusudvalg. Dette er nu bragt i orden. Jeg nævnte også min ængstelse for, at der om nogle år kunne opstå en overkapacitet af sygehussenge i regionen, og meddelte, at jeg fandt dette uacceptabelt. Særlig fremhævede jeg, at der snarest og inden udgangen af 1975 måtte foreligge en saneringsplan for Københavns kommune, således at det lå helt klart, hvilke afdelinger og stillinger der skulle nedlægges i forbindelse med ibrugtagning af Hvidovre hospital.

Efter mødet i juni har jeg naturligvis løbende holdt mig underrettet om det videre arbejde med den overordnede sygehusplan og har navnlig fremhævet nødvendigheden af saneringer i den ældre hospitalsmasse.

Lad mig til slut sige, at indenrigsministeriet, sundhedsstyrelsen og hovedstadsrådet har fuld klarhed over det nuværende og det planlagte antal sengepladser. Der er ca. 11.000 egentlige sygehussenge for øjeblikket, dvs. 6,2 pr. 1.000 indbyggere, og det bør efter min mening sikkert også være sådan, når den igangværende strukturrationalisering af regionens sygehusnævn er tilendebragt. Det vil selvfølgelig kræve nedlæggelsen af en del senge i den ældre hospitalsmasse. Disse nedlæggelser bør vurderes i lyset af behovet for og fordelingen af sygehuskapaciteten i hele hovedstadsområdet samt på grundlag af en kvalitetsmæssig vurdering af de enkelte sygehuse. Der kan således ikke være tvivl om, at de 3 nye sygehuse, rigshospitalet, Herlev og Hvidovre, ud fra en kvalitetsmæssig og samfundsøkonomisk vurdering efterhånden bør tages i brug i fuldt omfang. Det er de gamle og uøkonomiske afdelinger og sygehuse, der bør nedlægges eller anvendes til andet formål, hvad enten

de er statslige, kommunale eller privat drevne. Det afgørende må være den størst mulige samfundsmæssige udnyttelse af de investeringer, der nu én gang er foretaget. De store nye sygehuse ligger der jo, og de må også bruges.

Jeg håber, at denne besvarelse, som tiden ikke tillader at gå i enkeltheder med, har været nogenlunde tilfredsstillende for hr. Bertel Haarder, selv om tiden ikke har tilladt mig at komme ind på egentlige problemer.

Må jeg til slut sige til hr. Bertel Haarder: det er egentlig at skyde på nogle forkerte, når man taler om sendrægtighed i indenrigsministeriet vedrørende rigshospitalet. Rigshospitalet sorterer ikke under indenrigsministeriet. Dermed lagt ingen klager andetsteds.

Bertel Haarder (V):

Angående det sidste så skal jeg ikke gøre mig klog på de nærmere detaljer, men blot sige, at der går det rygte, at grunden til, at Københavns amts sygehusudvalg med Viggo Hauch som formand ikke kan gøre sig færdig, er, at man ikke kan få planerne fra Københavns kommune, og at Københavns kommune henviser til, at det er, fordi man ikke kan få ministeriets planer for rigshospitalet. Kunne vi få en præcisering af, hvad sandheden er dér. Det kan være, bolden skal spilles tilbage til Københavns kommune, men så lad det ske nu.

Lige et par tillægsspørgsmål. Må jeg forstå svaret sådan, at ministeren er enig med mig og med mange andre om, at der i fremtiden bør sættes mindre på at ekspandere kapaciteten på hospitalsområdet, og at man i stedet for bør søge at bruge flere bevillinger på sådanne foranstaltninger, som kan overflødigøre de nye sengeafsnit? Og må jeg derudfra slutte, at Frederiksberg kommune vil kunne formode at få et nej, når det gælder tilladelse til at opføre de 500 sengepladser?

Endelig til sidst: når ministeren siger, at de gamle og uøkonomiske sygehuse bør nedlægges, så vil jeg godt lige høre, om han derved mener, at Skt. Josephs hospital er et uøkonomisk sygehus. Mig bekendt er sengene dér ret så billige i forhold til andre hospitaler.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg sige tak til hr. Bertel Haarder for den saglige måde, hvorpå spørgsmålet er bragt frem. Det er rigtigt, at København venter tilbagemelding om rigshospitalet. Rigshospitalet sorterer under undervisningsministeriet, men det er rigtigt, at indenrigsministeriet har sagt: vi må have det ind i en samlet planlægning, og København må have et behov for at vide, i hvilket omfang landspecialer og andre senge er til rådighed, før man kan gøre sin endelige plan færdig. Det gælder f. eks. også ortopedisk hospital. Det gælder Skt. Josephs hospital, som er et privat hospital. Herom kommer jeg med et svar i næste omgang. Jeg håber, hr. Bertel Haarder vil være tilfreds med, at jeg lige kommer ind på det i næste svar.

Må jeg dernæst sige til hr. Bertel Haarder, at jeg er enig, hvis hr. Bertel Haarder mener, at min konklusion er den, at vi ikke skal ekspandere i den forstand, at der skal være flere sygehussenge. Min opfattelse er den, at for hver ny seng, der oprettes, skal en gammel seng nedlægges. Der er altså ikke tale om ekspansion, men simpelt hen om status quo.

Med hensyn til Frederiksberg tror jeg nok, hr. Bertel Haarder, hvis han stod i mit sted, ville sige, at det ville være lidt uhøfligt over for Frederiksberg at sige på forhånd, hvad en sag eventuelt vil ende med, men med de bemærkninger, jeg har gjort foran dette, tror jeg nok, hr. Bertel Haarder forstår, hvad min indstilling er.

Endelig: Skt. Josephs hospital vender vi tilbage til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Jørgen Junior* (FP) til indenrigsministeren:

„Har ministeren i sinde at gøre Københavns kommune opmærksom på det efter manges opfattelse tåbelige i at lade det vel-drevne Skt. Josephs hospital blive nedlagt?“ (Spm. nr. 94).

Skriftlig begrundelse.

Jeg er sikker på, at ministeren har fulgt debatten vedrørende planerne for de københavnske hospitaler samt de udtalelser, der

er faldet bl. a. på det på Københavns rådhus afholdte møde.

Jørgen Junior (FP):

Ja, nu fik vi jo en bunke smukke ord og en bunke om dispositionsplaner og tanker og én seng skal udskiftes med en anden seng. Vi fik også at vide, at de store, nye sygehuse, de ligger der jo, og så må de jo også bruges. Derfor skal jeg ikke bruge nogen lang indledning nu på at høre ministerens svar om det konkrete spørgsmål vedrørende Skt. Josephs hospital, men jeg kan ikke dy mig for at sige, at det virker jo fuldstændig, som om beslutningen om, at Skt. Josephs hospital skal nedlægges, udelukkende er begrundet af, at man har lavet et meget stort og et meget fint og et meget dyrt hospital i Hvidovre. Men jeg hører med interesse ministerens foreløbige svar.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

For at gøre en ting klar vil jeg sige til hr. Jørgen Junior, at Skt. Josephs hospital og dets skæbne er ikke bare et problem i forbindelse med Hvidovre. Det være sagt, for at man ikke skal forvride kendsgerningerne.

I anledning af spørgsmålet, som hr. Jørgen Junior stiller, vil jeg gerne sige, at Skt. Josephs hospital har 320 senge, som hr. Jørgen Junior sikkert ved. Sengetallet er nogenlunde ligeligt fordelt mellem en kirurgisk afdeling og en medicinsk afdeling og en fødeafdeling. Hospitalet er privat og kan i og for sig bare nedlægges, uden at Københavns kommune i den forstand kunne blande sig særlig meget i det. Det benyttes næsten udelukkende af Københavns kommune, men der foreligger ingen formel overenskomst, idet kommunen blot betaler den gennemsnitlige sygedagsudgift.

Københavns magistrat har oplyst, at Sankt Joseph Søstrenes Ordenssamfund, der ejer hospitalet, gennem længere tid har regnet med en gradvis afvikling af sygehusfunktionen, idet det er vanskeligt at skaffe det nødvendige antal søstre til at drive hospitalet; og da Københavns kommune som følge af en stærk forskydning mod de ældre aldersgrupper har et mindre behov for akutte hospitalspladser, og da man desuden er i færd med at ibrugtage hospitalet i Hvidovre, ønsker magistraten koncentreret den

[Indenrigsministeren.]

akutte behandling på kommunens egne og vel nok teknisk endnu bedre udstyrede hospitaler.

Så vidt det er oplyst over for mig, har magistraten tilbudt Skt. Josephs hospital, at man kunne påtage sig behandling af mere langtidsprægede patienter. Søstrene har mig bekendt ikke ment at kunne påtage sig denne opgave.

I øvrigt vil jeg gerne understrege, at jeg forventer, at beslutningen om at ophøre med benyttelsen af Skt. Josephs hospital vil blive forelagt til godkendelse i hovedstadsrådet og indenrigsministeriet i henhold til sygehuslovens § 11, og derefter vil sagen blive forelagt sygehusrådet, så det er ikke bare noget, der sådan sker lige fra den ene dag til den anden eller uden videre.

Som jeg sagde i mit svar til hr. Bertel Haarder, er der i hovedstadsområdet behov for et betydeligt antal nedlæggelser af senge, men de enkelte nedlæggelsesplaner må vurderes i lyset af behovet for og fordelingen af sengekapacitet i hele hovedstadsområdet samt på grundlag af en kvalitetsmæssig vurdering af de enkelte sygehuse, herunder ikke mindst de bygningsmæssige forhold.

I øvrigt venter jeg med at tage stilling til sagen, til jeg får forelagt den som en reel sag gennem hovedstadsrådet med anmodning om nedlæggelse.

Jørgen Junior (FP):

Det var der jo ikke så meget nyt i, og det er måske også for meget at forlange på nuværende tidspunkt. Blot må vi se på realiteterne, og realiteterne er jo, at den anmodning kommer tilsyneladende, efter hvad der udtales fra Københavns kommunes side. Efter hvad søstrene på Skt. Josephs hospital har udtalt, er de indstillet på at fortsætte, eventuelt som lokalt hospital med skadestue og visitation. Jeg er også sikker på, at hvis man konstaterede, at Skt. Joseph ville være en værdig afløser for eller et supplement til det meget beklagelige Nørre Hospital, så ville man dér kunne finde en løsning.

Derfor vil jeg godt stille et par tillægs-spørgsmål. For det første: mener ministeren, at den funktion, der i dag udøves af Nørre Hospital, som efter de flestes opfattelse udøves under meget beklagelige, næsten uhyggelige forhold, ikke kunne overtages

delvis af Skt. Josephs hospital? Og af hvilken grund har Københavns kommunes dispositionsplan stadig væk, hvis man ser rent bygningsmæssigt på det, betegnet det pågældende område på Nørrebro som hospitalsområde, hvis man har i sinde at rive det ned?

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det sidste kan jeg ikke svare på, hr. Jørgen Junior. Men jeg tror ikke, det ville blive opfattet som særlig fornuftigt, hvis det var mig, der svarede på Københavns hospitalsborgmesters vegne og gav en vurdering af, i hvilket omfang Skt. Josephs hospital kunne overtage Nørre Hospitals funktioner. Jeg tror nok, vi må lade hospitalsborgmesteren tage stilling til det og så senere vende tilbage over for mig.

Jørgen Junior (FP):

Det tilkommer måske ikke ministeren at svare på det. Blot må vi konstatere, at det interesserer offentligheden, og kendsgerningen er, set fra offentlighedens synspunkt, at man har et stort, nyt, dyrt hospital i Hvidovre, man har et udmærket, veldrevet hospital på Nørrebro midt i et befolkningscentrum. Nu hører vi altså, at man ikke har nogen mening om det fra ministeriets side. Det kan ikke være rigtigt; det ville være mere betryggende, hvis ministeren over for sin kollega i Københavns kommune ville gøre opmærksom på: pas nu på, I ikke dummer jer en gang til, I har dummet jer nok på hospitalsfronten i Københavns kommune.

Bertel Haarder (V):

Jeg kan godt lide ministerens måde at udtrykke sig på, når han siger, der er blevet et behov for et betydeligt antal nedlæggelser af hospitalssenge i Københavnsområdet. Det er vel en omskrivning af, at der desværre er blevet bygget for meget, og derfor er det naturligt at nedlægge det ældste. Er det ikke en rigtig opfattelse, at der er blevet bygget for meget, og derfor må vi nu nedlægge det ældste, specielt når man tager rigshospitalets kapacitet med i betragtning?

Derfor vil jeg spørge: mener ministeren, at Skt. Josephs hospital er gammelt og økonomisk? Det spurgte jeg også om sidst, men fik ikke noget svar, idet jeg blev henvist

[Bertel Haarder.]

til denne omgang. Mener ministeren, Skt. Josephs hospital er gammelt og uøkonomisk, eller er det blot, fordi det tilfældigvis er det ældste, at det er den ende af pølsen, vi må skære af, da der nu er blevet bygget for meget?

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Da jeg ikke kender de nærmere forhold på Skt. Josephs hospital, skal jeg nok være mig for at svare på, i hvilket omfang jeg mener at hospitalet er sådan eller sådan.

Men til hr. Bertel Haarders spørgsmål om at bygge for meget så vil jeg da sige: vi trænger i høj grad til sanering af Københavns hospitalsvæsen. Jeg mener, det er utilstedeligt, at vi stadig væk har stuer med både 10 og 12 på. Det er ikke udtryk for, at der er bygget for meget. Det, der kommer nu, skal virkelig bidrage til, at patienter bliver behandlet på det, man kalder en rigtig menneskelig måde. Jeg har ikke sagt, at der er bygget for meget, men bare sagt, at der skal i hvert fald ikke bygges til i forhold til det, der er.

Til hr. Jørgen Junior: jeg skal egentlig ikke kommentere bemærkningen om, at København har dummet sig en gang til. Jeg ved ikke, hvor det er, København har dummet sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Glensgård* (FP) til indenrigsministeren:

„Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at borgmester Holger Sørensen helt ser bort fra enhver betingelse for købet af Rank Arena-bygningerne?“

(Spm. nr. 96).

Skriftlig begrundelse.

Under behandlingen af sagen om Horsens kommunes køb af Rank Arena-bygningerne blev der over for byrådet og dermed borgerne opstillet visse betingelser. Horsens kommune ansøgte den 13. marts 1975 tilsynsrådet for Vejle amt om tilladelse til køb af Rank Arena-bygningerne. Den 17. marts meddelte tilsynsrådet Horsens kommune, at det var sindet at meddele samtykke under forudsætning af tilsynsrådets godkendelse af de nærmere vilkår.

Den 22. april ansøgte Horsens byråds økonomiudvalg byrådet om køb af bygningerne. Ansøgningen var bilagt et udkast til betinget skøde. Hovedindholdet var, at 3F A/S skulle leje bygningerne med undtagelse af 400 m² som skulle udlejes til Rank Arena.

Der fastsattes en frist til 1. juni 1975 for selskabets meddelelse om omfanget af lejemålet. Handelen skulle først effektueres, når det var godtgjort, at produktionsudstyret var afhændet fra Rank Arena til 3F A/S. 29. april ansøgte kommunen tilsynsrådet om godkendelse af købet bl. a. på vilkår, at en væsentlig del skulle udlejes til 3F A/S og 400 m² til Rank Arena. 2. maj gav tilsynsrådet sit samtykke.

Spørgeren finder det aldeles forkasteligt, at kommunen ikke, som betingelserne er nedfældet, har nogen som helst garanti fra 3F A/S for lejemålet. Der er ikke oprettet lejekontrakt mellem kommunen og aktieselskabet, endsige stillet nogen form for garantier fra 3F A/S' side over for kommunen. Borgmesteren har altså helt set bort fra den mulighed, at skatteyderne i Horsens kommune muligvis vil komme til at lide tab, såfremt 3F A/S ikke kommer i gang i Rank Arena-bygningerne. Ligeledes er det over for byrådet stillet i udsigt, at lejemålets omfang skulle fastsættes senest den 1. juni 1975, hvilket heller ikke er sket, jfr. et brev fra viceborgmester Erling Jensen til undertegnede af 17. november 1975. Spørgeren finder derfor, at tilsynsrådet for Vejle amt, indenrigsministeren og skatteyderne er ført bag lyset af borgmester Holger Sørensen.

Glensgård (FP):

Som det måske kan erindres af indenrigsministeren, stillede jeg et spørgsmål den 16. april 1975 angående købet af Rank Arena-bygningerne. Ministeren sagde bl. a. under svaret på dette spørgsmål — jeg citerer fra Folketingstidende 1974-75, 2. samling, sp. 3480:

„Den af spørgeren nævnte frygt for, at købet vil resultere i en forøgelse af den kommunale skatteprocent, har imidlertid ingen sammenhæng med investeringsrammerne. Jeg kan i den forbindelse nævne, at det over for tilsynsrådet for Vejle amt ved sagens behandling har oplyst, at Horsens kommunes udlejning af ejendommen vil ske

[Glensgård.]

til en leje, der giver kommunen en rimelig forrentning af den investerede kapital.“

Jeg går ud fra, at ministeren stadig væk erindrer dette svar. Ministeren fortsætter — jeg citerer fra sp. 3481:

„Der er altså tale om en flertalsbeslutning, som andre ikke har villet markere at de stemte imod.“

Med disse bemærkninger vil jeg gerne begrunde det spørgsmål, som jeg nu har rettet til indenrigsministeren. Det ligger nu helt klart, at Horsens kommune ikke har overholdt det, som man har opstillet som betingelse over for byrådet, og heller ikke har overholdt det, man indirekte har opstillet som betingelser over for tilsynsrådet. Man har nemlig over for tilsynsrådet sagt, at man ville udleje en væsentlig del af bygningerne til 3F, og man har sagt, at man ville have en dato, der hed 1. juni 1975, inden hvilken man ville have at selskabet skulle meddele, hvor stort omfanget af lejemålet skulle være.

Da disse ting ikke er overholdt — og det tør svagt antydes, de ikke er det — vil jeg gerne høre ministeren, om ministeren stadig væk finder det betimeligt, at et flertal i et byråd gennemtrumfer en investering på op imod 10 mill. kr.

Da ministeren i sit sidste svar til mig sagde, at det ville aldrig komme til at koste skatteyderkroner, kunne jeg godt tænke mig at høre, om ministeren vil forklare, hvorfor vi skal tage den ene million kr., som det på nuværende tidspunkt har kostet skatteyderne i Horsens.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Til hr. Glensgård vil jeg gerne sige, at spørgsmålet om Horsens kommunes køb af Rank Arenas industriejendom med henblik på videreudlejning først og fremmest til 3F A/S har tidligere været rejst af hr. Glensgård. Det er rigtigt refereret og også rigtigt citeret, og jeg står ved det, jeg sagde dengang.

Jeg udtalte dengang bl. a., at det er fast antaget, at kommunen ikke kan støtte private erhvervsvirksomheder, medmindre der foreligger lovhjæmmel derfor, eller der kan påvises en ganske særlig kommunal interesse i en virksomheds videreførelse, fordi

lukning af en bestemt virksomhed ville være velfærdstruende for kommunen. Samtidig erklærede jeg — som hr. Glensgård sikkert kan erindre — at jeg ikke som minister fandt grundlag for at tilsidesætte det skøn, som den lokale folkevalgte tilsynsmyndighed havde udøvet, da der blev meldt samtykke til Horsens kommunes køb af den pågældende ejendom. Det var det, der var sagen.

I henhold til den kommunale styrelseslov varetages tilsynet med primærkommunerne af de for hver amtsrådsreds nedsatte tilsynsråd, og tilsynsrådernes afgørelser kan efter loven indbringes for indenrigsministeren af de pågældende kommuner.

Jeg er derfor trods den udførlige begrundelse af spørgsmålet ikke i stand til at udtale mig om sagens videre forløb efter godkendelsen af Horsens kommunes køb af Rank Arena-bygningerne.

Jeg kan heller ikke udtale mig om, hvilke oplysninger om sagen der foreligger for tilsynsrådet for Vejle amt. Jeg vil imidlertid nu gøre tilsynsrådet bekendt med de af hr. Glensgård anførte forhold omkring Horsens kommunes udlejning af industribygningerne til 3F A/S, og så forventer jeg at få en redegørelse fra tilsynsrådet senere.

Glensgård (FP):

Det er egentlig lidt beklageligt at måtte fortsætte, når nu ministeren for første gang over for mig ligesom åbner en vis mulighed for tillempeelse. Men viceborgmester Erling Jensen fra Horsens kommune har i et brev til mig, dateret den 7. november 1975, skrevet: „Spørgsmålet har i øvrigt inden for den sidste måned været drøftet med såvel indenrigsministeren som formanden for tilsynsrådet for Vejle amt.“

For en sikkerheds skyld var jeg i ministeriet her i formiddags for at se, om der skulle ligge nogle skriftlige ting, hvad der ikke gjorde. Derfor må jeg nu høre ministeren om, hvad der er sket under disse drøftelser, og hvornår de er foretaget.

Det ligger helt klart, at der på nuværende tidspunkt er et tab for skatteyderne i Horsens. Det sprang ministeren let og elegant henover. Det er måske forståeligt. Men for de mennesker, som skal betale den udgift, der har været i det forløbne tidsrum, er det

[Glensgård.]

ikke noget, man springer let og elegant henover.

Problemet er stadig væk, at vi ikke kan forvente før tidligst 1. januar, at der kommer en aftale, en lejekontrakt, i stand mellem 3F og kommunen. Dette bevirker altså, at indenrigsministeren for så vidt ikke har fået de oplysninger, som er nødvendige for ligesom at acceptere tilsynsrådets godkendelse. Det er helt klart, at tilsynsrådet også skal drages ind i denne sag, og jeg er da glad for, at det er ministeren, der gør det. Men der ligger altså forskellige udtalelser fra henholdsvis borgmester og viceborgmester i Horsens, som ligesom tilkendegiver, at man både fra tilsynsrådet og fra indenrigsministeriet har givet grønt lys for det videre forløb.

Fra kommunens side, eller rettere sagt fra økonomiudvalgets side, har man over for byrådet sagt, at man ønskede en størrelse angivet inden en bestemt dato, og man ønskede en væsentlig del udlejet til 3F. Det er altså totalt misligholdt.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg forstår, hr. Glensgård har haft en opklargørelse i indenrigsministeriet i formiddags — det er hr. Glensgård altid velkommen til — men der fremgik altså ikke nye oplysninger. Jeg har ingen drøftelser haft med Horsens kommune hverken skriftligt eller mundtligt i denne henseende, ud over at Horsens kommune fik dispensation for investerings- og lånerammerne. Andet ville være utænkeligt i en sådan situation. Jeg afventer i øvrigt tilsynsrådets redegørelse.

Glensgård (FP):

Ligesom for at slå det helt fast: jeg er klar over, at ministeren har haft en drøftelse med Horsens kommune omkring investeringsrammerne, men det var engang i forsommeren. Ministeren har altså ikke drøftet spørgsmålet om køb af Rank Arena-bygningerne fra kommunens side eller drøftet lejespørgsmålet inden for den sidste måned, forstod jeg på ministerens svar. Hvis det er bekræftende, er jeg tilfreds med det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hanne Reintoft* (DKP) til socialministeren:

„Finder ministeren det forsvarligt, at Århus amt ikke vil indgå overenskomst med Ormslev børnehjem, og mener ministeren, at den foreslåede afvikling af børnehjemmet er pædagogisk forsvarlig?“

(Spm. nr. 90).

Formanden:

Spørgsmålet vil blive besvaret af indenrigsministeren.

Hanne Reintoft (DKP):

Man kunne frygte, at der i forbindelse med bistandslovens ikrafttræden ville opstå problemer omkring amtskommunernes overenskomstindgåelse med allerede eksisterende børneinstitutioner. Det kan ikke komme bag på nogen, at dette kunne give alvorlige problemer for børn anbragt på institution, der af den ene eller den anden grund ikke administrativt ønskes videreført. Det giver sig selv, at det må være pædagogerne pligt og arbejde at prøve at skaffe børnene et trygt og hjemligt miljø på vores børnehjem, og det giver derfor også sig selv, at man ikke uden videre kan flytte en flok børn, fordi man skal nedlægge et hjem.

Ormslev børnehjem i Århus amt, der trods vanskelige bygningsmæssige forhold har fungeret udmærket, er nu kommet i den situation, at Århus amt ikke vil indgå overenskomst, og de anbragte børn er meget utrygge og medtagne over beslutningen. Børnehjemmet skal afvikles pr. 1. april, men der er dog mulighed for, at nogle af børnene kan forblive til 1. juli. Mærkeligt nok opsagde man personalet, allerede inden amtsrådet havde taget den endelige beslutning. Dette er så meget mere mærkeligt, som der absolut ikke var enighed i Århus amtsråd, idet flere af socialdemokratiets og SF's og dels DKP's repræsentanter har stemt imod. Børnehjemmet har ikke i den senere tid været fuldt belagt, men det skyldes planerne om nedlæggelse, og så sent som her den 2. i denne måned måtte de tage 3 søskende akut, hvilket meget klart viser, at der er behov for pladser. Jeg ved, der er argumenteret for, at der er tilstrækkelig mange pladser i Århus amt til almindelige børnehjemsbørn uden Ormslev, men ser

[Hanne Reintoft]

man nærmere på de tal, amtsrådet har fremlagt, vil man se, at der faktisk mangler 17 pladser. Man bortforklarer måske dette med det, jeg også godt ved, nemlig at tendensen til børnehjemsanbringelser i den senere tid har været vigende, men på den anden side har vi vel også en klar formodning om, at denne tendens ikke holder. Hertil er der mange årsager: krise, arbejdsløshed, forringelse af daginstitutionerne og de efterhånden diskutabile resultater af den familiepleje, vi så længe har troet på: tal og materiale, vi jo snart kan forvente.

Det er min opfattelse, at et børnehjem som Ormslev for børnenes skyld, for deres tryghed og trivsel, må bevares, eventuelt overføres til en ny institution, hvor børnene kan forblive sammen. Jeg vil altså gerne høre nærmere både om, hvorfor børnehjemmet skal nedlægges, og om man finder det pædagogisk forsvarligt sådan uden videre at fjerne hele miljøet for en flok børn på ca. 20.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Som det er fru Hanne Reintoft bekendt, overgår ansvaret for driften af døgninstitutioner for børn og unge den 1. april 1976 til amtskommunerne. I forhandlingerne omkring udlægningen har det været socialministeriets standpunkt, at amtsrådene skal indgå overenskomst med de private døgninstitutioner, som vil være fornødne, for at amtsrådene kan opfylde deres forpligtelser til at tilvejebringe det nødvendige antal pladser på døgninstitutioner. Socialministeriet forventer derfor, at der vil blive indgået overenskomst med samtlige de private institutioner, der ikke grundet på f. eks. manglende belægning, dårlige bygningsmæssige forhold o. lign. alligevel skulle være nedlagt, fordi de ikke opfylder de krav, der i dag må stilles til en døgninstitution.

Efter socialstyrelsens oplæg af december 1974 til amtskommunernes udbygningsplanlægning drejer det sig om omkring 400 pladser, der skal nedlægges af disse grunde inden 1. april 1976. Ormslev børnehjem er oprettet 1881 af private. Hjemmet er anerkendt som et almindeligt børnehjem, normeret til 30 børn; den 1. oktober 1975 var der optaget 18 børn på hjemmet, og der har i de se-

neste år været en tendens til at optage et lidt vanskeligere klientel end normalt i børnehjem.

De bygningsmæssige forhold på hjemmet er så dårlige, at der efter socialstyrelsens vurdering enten må kræves nye bygninger eller en nedlæggelse af hjemmet. Århus amtskommune har samme synspunkt, og da der i øvrigt er tilstrækkelig kapacitet på andre institutioner, har Århus amtskommune ikke haft anledning til at indgå overenskomst med Ormslev børnehjem.

Fru Hanne Reintoft har endvidere spurgt, om den foreslåede afvikling af hjemmet er pædagogisk forsvarlig. Det kan oplyses, at der endnu ikke er indgået aftaler om placering af børnene efter 1. april 1976, men jeg har dog fuld tillid til, at socialstyrelsen sammen med socialcenteret i Århus amtskommune og børnenes hjemstedskommuner vil kunne finde ordninger, der kan tilgodese børnenes tarv og sikre dem en fortsat god og forsvarlig behandling.

Hanne Reintoft (DKP):

Ja, styrelsesloven og bistandsloven kender jeg godt, det var for så vidt ikke det, jeg spurgte om. Jeg vil godt lige komme med en kommentar til bemærkningen om de bygningsmæssige forhold. Det er rigtigt, at det er gamle bygninger, og jeg synes for så vidt også, der skulle bygges noget i stedet for, men efter at pædagogerne er flyttet ud, er selve værelserne og sådan noget til eleverne ikke så forfærdelig dårlige, og det, det drejer sig om, er vel først og fremmest brandtilsynets krav, og det kunne jo løses, hvis man så en pædagogisk opgave i det. Det er nemlig et børnehjem, der fungerer godt og er begyndt at kunne tage noget vanskeligere børn.

Men jeg synes faktisk, jeg fik det svar, at det ikke var pædagogisk forsvarligt, for når man i november 1975 ikke kan fortælle 20 halvstore børn, hvor de skal være pr. 1. april, synes jeg, det simpelt hen er uforsvarligt. Jeg vil meget henstille, at man hurtigst muligt får en rimelig løsning og stadig væk overvejer, om det er rigtigt sådan at trække tæppet væk under børn, der har vanskeligheder i forvejen.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Bare den bemærkning til fru Hanne Reintoft, at jeg i og for sig ikke kan se, det skulle være pædagogisk uforvarligt, fordi man ikke har kunnet nå at fortælle højst 3 måneder i forvejen, hvor børnene skal hen. Det afgørende er dog, at børnene kommer under trykke og gode forhold.

Må jeg i øvrigt sige, at de bemærkninger, fru Hanne Reintoft har gjort, skal jeg lade gå videre til socialministeren. Det er jo hendes ressortområde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Inger Stilling Pedersen (KrF) til socialministeren:

„Kan ministeren bekræfte, at adoptivbørn er at betragte som forældrenes egne børn, og at et særligt tilsyn ikke vil blive indført?“

(Spm. nr. 93).

Skriftlig begrundelse.

Mange adoptivforældre er ængstelige over forlydender om skærpet kontrol med adoptivbørn. Det ville være godt, hvis ministeren ville fortælle disse forældre, at deres ængstelse er ubegrundet.

Formanden:

Også dette spørgsmål besvares af indenrigsministeren.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Baggrunden for spørgsmålet er, at mange adoptivforældre er blevet ængstelige over forlydender om, at socialstyrelsen har forlangt skærpet tilsyn. Nu kan der jo nok foreligge en misforståelse, men for at ikke disse mange adoptivforældre skal gå hen og være unødigt ængstelige, vil jeg gerne have bekræftet, at i det øjeblik man har adopteret et barn, er det forældrenes eget barn, og skal der indføres særligt tilsyn, må det gælde alle børn.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg kunne fristes til at sige om dette spørgsmål, at det er et godt spørgsmål; det er nemlig et spørgsmål, der ikke kan bringe særlig store uoverensstemmelser mellem spørgeren og svareren.

I anledning af spørgsmålet kan jeg oplyse, at der ikke vil blive indført et særligt tilsyn med adoptivbørn, og jeg vil samtidig gerne understrege, at det heller aldrig har været drøftet at indføre et sådant tilsyn. Ved adoption indtræder der samme retsforhold mellem adoptanter og adoptivbørn som mellem forældre og deres børn. Det følger heraf, at adoptivbørn i alle relationer betragtes som egne børn, og indførelsen af særlige regler for denne gruppe af børn vil være i strid med dette retsgrundlag.

Ved bistandslovens ikrafttræden den 1. april 1976 vil imidlertid alle plejeforhold, ikke adoptivforhold, i modsætning til, hvad der gælder i dag, være undergivet tilsyn fra det sociale udvalg. Jeg tror, fru Inger Stilling Pedersen er klar over, hvorfor man gør noget sådant — det har jo aktuelle sager nødvendiggjort. Dette tilsyn omfatter kun plejeforhold, og afløses et plejeforhold af et adoptionsforhold, så ophører tilsynet.

Jeg håber, at jeg med dette svar har afkræftet forlydender om en skærpet kontrol med adoptivbørn.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg takker for svaret; det var netop sådan, som jeg selv har givet udtryk for det måtte være. Men mange adoptivforældre havde forstået det sådan, at der kunne være fare for, når det gælder adoption af udenlandske børn, at man dér ville forlange en særlig kontrol sat ind, og det har givet unødigt ængstelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Jørgen Junior (FP) til ministeren for udenrigsøkonomi:

„Har ministeren i sinde inden for nærmere fremtid at besøge Brasilien for at forsøge at hjælpe med at fremme danske eksportinteresser dér?“

(Spm. nr. 74).

Skriftlig begrundelse.

Som bekendt er statsministeren rejst til Venezuela og Mexico med den begrundelse, at han ønsker at styrke danske handelsinteresser. Statsministerens yderligere begrundelse i Radioavisen forleden om, at styrerne i de pågældende lande har hans særlige

[Jørgen Juni.r.]

sympati og minder om det danske socialdemokrati, har jeg af hensynsfuldhed ikke villet tage højtideligt. Det må imidlertid undre, at statsministeren koncentrerer sig om 2 lande, hvortil den danske eksport (i 1973) androg 179 mill. kr., medens importen fra disse lande kun var 59 mill. kr. Muligheden for forøget eksport er således ikke særlig stor, og det ville ikke virke forbaysende, om statsministeren snarere blev mødt med et krav om forbedrede muligheder for en mere ligelig handelsbalance. Hvad angår Brasilien, er forholdene ifølge statistikken stik modsat. Danmarks eksport var således kun 166 mill. kr., medens importen androg 673 mill. kr. Det er jo desuden kendt, at andre fællesmarkedslande gør en betydelig indsats for at markere sig i Brasilien.

Jørgen Junior (FP):

Når man driver et firma, er det vel naturligt, at direktionen ser på, hvor man kan sælge sine varer. Vi har nu set statsministeren rejse til Venezuela, til Mexico, lande, hvor muligheden for at sælge danske varer efter alt at dømme er uhyre begrænset, og også lande, hvor handelssamkvemmet er forkert på den måde, at vi indtil nu har solgt langt mere til de pågældende lande, end vi har købt fra de pågældende lande, med andre ord ikke lande, som man kan forvente nogen særlig stor købelyst hos. Et nærliggende eksempel, hvor det modsatte er tilfældet, er det virkelig store latinamerikanske land Brasilien. Med grundlag i de realiteter, at det ikke er Brasilien, statsministeren besøger, men kun to mindre væsentlige lande, for ikke at sige uvæsentlige lande, har jeg fundet det passende at høre, om udenrigsøkonomiministeren har i sinde at påtage sig den mere væsentlige opgave at besøge Brasilien på samme måde, som han tidligere har besøgt f. eks. Iran.

Ministeren for udenrigsøkonomi (Ivar Nørgaard):

Til hr. Jørgen Junior vil jeg sige, at vi i regeringen jo ikke opfatter os som direktion for en forretning, men vi vil naturligvis gerne forsøge på at hjælpe erhvervslivet, når der er mulighed for det, med at fremme deres eksportinteresser, og jeg er da glad

for, at hr. Jørgen Junior også skønner, at de besøg, jeg har aflagt i Iran og andre steder, har været så meget til gavn, at han nu foreslår, jeg også skal tage til Brasilien for at støtte eksporten dertil.

Der er imidlertid nogle problemer i øjeblikket i Brasilien, fordi man har haft et uventet voldsomt underskud på betalingsbalancen i 1974. Det var på 3 mia US \$, og derfor har Brasilien indført en krattig reduktion af importen, hvorved selv de nødvendige forsyninger af kapitalgoder er blevet nedskåret på ubestemt tid. Det er derfor næppe sandsynligt, at jeg lige for tiden vil kunne medvirke til at opnå nogen generel forbedring af danske eksportmuligheder, men så snart der måtte komme tegn på en forbedring af den brasilianske økonomi, vil et besøg derovre stå højt på min liste over kommende rejser, ligesom andre ministres rejse dertil naturligvis vil kunne benyttes til at fremme danske erhvervsinteresser.

Jeg kan tilføje, at udenrigsministeriets handelsafdeling sammen med Industrirådet i slutningen af denne måned vil afholde et seminar om danske investeringsmuligheder i Brasilien og om de muligheder, der måtte bestå for ad denne vej at opnå en større andel af det brasilianske marked.

Jørgen Junior (FP)

Det glæder mig, at ministeren tilsyneladende giver mig ret i prioriteringen af Brasiliens vigtighed og som følge deraf også i hvert tilfælde har øjnene åbne for de muligheder, der ligger dernede.

Jeg vil tillade mig at konstatere og håber, ministeren er enig i det, at statsministerens rejse til Venezuela og Mexico, som jo også blev begrundet med, at de pågældende lande havde et styre, der mindede lidt om det danske socialdemokratiske styre, ikke i så høj grad er en „forretningsrejse“, som udenrigsøkonomiministerens rejse til Iran var det. Hvorvidt det overhovedet er fornuftigt, at ministre rejser ud som direktionens medlemmer, har jeg sådan set ikke udtalt mig om, men jeg skal villigt indrømme, at jeg har haft betydelig mere tiltro til, at en rejse til Iran af udenrigsøkonomiministeren tjener et formål end statsministerens nuværende rejse med taler for eksilspanske o. lign. i Mexico.

Ministeren for udenrigsøkonomi (Ivar Nør-gaard):

Jeg kan naturligvis ikke glæde hr. Jørgen Junior med at være enig med ham i, at statsministerens rejse til Mexico og Venezuela er unyttig. Jeg mener, at en statsminister har mange opgaver, når han aflægger officielle besøg i andre lande, hvorimod en udenrigsøkonomiminister begrænser sig til den snævrere opgave at interessere sig for im- og eksportproblemer og økonomiske relationer, men jeg finder, at det, statsministeren har gjort på sin rejse nu, også har været medvirkende til ved siden af de andre opgaver at fremme samhandelen mellem Danmark og disse lande.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kjærulff-Schmidt (FP) til handelsministeren:

„Vil ministeren drage omsorg for, at der sker offentliggørelse af den af handelsministeriet udarbejdede rapport om den virksomhed, der er udøvet i henhold til bevilling til Dansk Undergrunds Consortium?“

(Spm. nr. 83).

Skriftlig begrundelse.

Det har i dagspressen været omtalt, at handelsministeriet er indstillet på, at den rapport, der er udarbejdet om Dansk Undergrunds Consortiums olieudvinding, skal holdes hemmelig, og at den kun må komme ud til en meget snæver kreds af embedsmænd og politikere.

Jeg håber, at handelsministeren i sin besvarelse af spørgsmålet vil tage klar afstand fra sådant hemmelighedskræmmeri. Det er efter min opfattelse særdeles vigtigt, at diskussionen om udnyttelse af Danmarks undergrund kommer til at foregå i fuld åbenhed.

Hvis man virkelig skal have en saglig og grundig debat, kan det ikke nytte noget, at handelsministeriets embedsmænd og nogle ganske få folketingsmedlemmer skal behandle sagen, som var det en statshemmelighed.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Ifølge dagspressen har handelsministeriet afsluttet udarbejdelsen af en rapport om de

resultater, Dansk Undergrunds Consortium har opnået indtil dato ved sit hidtidige efterforskningsarbejde af den danske undergrund. Dagspressen hævder, at rapporten er strengt hemmelig, men dagspressen hævder også, at den indeholder vigtige oplysninger om gas- og olieforekomsterne i Nordsøen.

Jeg mener, det er meget væsentligt, at oplysninger om gas- og olieforekomster i Nordsøen kommer frem, bliver tilgængelige for offentligheden, og det er derfor, jeg har spurgt handelsministeren, om han vil drage omsorg for, at rapporten bliver offentliggjort.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Det fremgik af hr. Kjærulff-Schmidts bemærkninger nu, at han havde sit kendskab til denne sag fra dagspressen. Jeg erindringsfuldt hr. Kjærulff-Schmidt om, at hans parti allerede har udpeget et medlem til det undergrundsudvalg, som jeg har bedt partierne i finansudvalget om at udpege, så et tilsvarende kendskab som det fra dagspressen må have tilgået hr. Kjærulff-Schmidt og hans parti direkte fra mig.

Rapporten er den 17. oktober afgivet til handelsministeriet af det tilsyn, der af handelsministeriet er nedsat med den opgave at påse, at eneretsbevillingens bestemmelser vedrørende efterforskning og indvinding efterleveres. Eneretsbevillingen indehaves af Dansk Boreselskab, Dampskibsselskabet Svendborg og Dampskibsselskabet af 1912 i forening. Bevillingshaverne udøver deres virksomhed i samarbejde med olieselskaberne Shell, Chevron og Texaco i det arbejdsfællesskab, der kaldes Dansk Undergrunds Consortium, DUC. Efterforskningsperioden i henhold til bevillingen udløb den 8. juli 1974, og dette er baggrunden for rapportens afgivelse.

Tilsynets rapport er afgivet som fortrolig. Tilsynet henviser til, at en væsentlig del af det anvendte vurderingsmateriale er undtaget fra reglerne om offentlighed i forvaltningen. Både hensynet til den offentlige kontrolvirksomhed og hensynet til bevillingshaverne og deres samarbejdspartnere gør sig gældende. De fortrolige oplysninger vedrører bl. a. geologiske, tekniske og regnskabsmæssige forhold. Oplysninger om de enkelte strukturer og deres produktionsegenskaber med hensyn til olie og gas er tilvejebragt

[Handelsministeren.]

under betydelige omkostninger, og olieselskaber, der opererer i Nordsøen som helhed, er derfor særdeles interesserede i at opnå kendskab til sådanne oplysninger, som kan anvendes ved efterforskning og indvinding i lignende strukturer andetsteds i Nordsøen. Bevillingshaverne har derfor en tilsikret ret til, at sådanne oplysninger behandles fortroligt. Tilsvarende oplysninger behandles overalt i verden med den største fortrolighed.

Der er også i undergrundslovens § 2 foreskrevet en særlig fremgangsmåde ved behandling af sådanne sager, idet et særligt udvalg bestående af en repræsentant for hvert af de i folketingets finansudvalg repræsenterede partier skal have sager om eneretsbevilling forelagt. Der vil typisk være tale om sager, hvor hensynet til såvel statens som bevillingshaverens interesser forudsætter, at en så snæver kreds som muligt deltager i sagens behandling.

Regeringen har som tidligere meddelt taget skridt til nedsættelse af det særlige undergrundsudvalg, som om kort tid får lejlighed til at gøre sig bekendt med rapporten. Jeg ser mig således ikke i stand til at offentliggøre tilsynets rapport.

Så snart det er muligt, og i det omfang, den fortrolige karakter af materialet muliggør det, vil jeg orientere folketingets energipolitiske udvalg om sagen. Jeg vil også søge at holde offentligheden orienteret, men må gøre opmærksom på, at der herved må tages hensyn til, at meget betydelige samfundsinteresser står på spil.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Hvorfor nu dette hemmelighedskræmmeri, hr. minister? Efter fremskridtspartiets og min opfattelse er det nødvendigt med en helt anden og åben indstilling til den energipolitiske debat end den, regeringen står for i denne sag. Handelsministeren har jo mange gange talt om nødvendigheden af at planlægge en langsigtet energipolitik, og handelsministeren har fremhævet, hvordan man i styringen af energipolitikken også må lægge vægt på, i hvilket omfang Nordsøen og naturgas kan supplere den traditionelle energiimport.

Derfor vil jeg gerne stille et par tillægs-

spørgsmål til ministeren, nemlig for det første: hvordan i alverden forestiller handelsministeren sig, at befolkningen og politikerne skal kunne føre en blot nogenlunde meningsfyldt debat om olie- og naturgasforekomsterne, når en rapport, som handler om disse forekomster, ikke kan indgå i drøftelserne? Det andet tillægsspørgsmål: i åbningstalen den 7. oktober sagde statsministeren, at regeringen overvejede, at Dansk Olie & Naturgas A/S skulle gå ind i efterforskning og indvinding af olie og naturgas. Jeg vil gerne bede handelsministeren om at præcisere, om der er en sammenhæng imellem regeringens overvejelser med hensyn til Dansk Olie & Naturgas A/S og den her foreliggende rapport, og hvis der er en sammenhæng, er det da den sammenhæng, der gør det nødvendigt for regeringen at skjule rapporten?

Handelsministeren (Erling Jensen):

Der er overalt i livets forhold, formentlig også inden for det, hr. Kjærulff-Schmidt beskæftiger sig med, ting, der på et givet tidspunkt egner sig for offentlighed, og ting, der på et tidligere tidspunkt egner sig for at være behandlet af mennesker, der er modne nok til at kunne betragte sager fortroligt. Denne sag har et hensyn til samfundsinteresser, et hensyn til erhvervsinteresser og et hensyn til en bevillingshaver, som gør, at fortrolighedskravet skal respekteres.

Det lød for mig, som om hr. Kjærulff-Schmidt ikke havde bemærket, at jeg, hvad jeg også har gjort i min skrivelse til energipolitisk udvalg, bekræftede, at det er min hensigt, efterhånden som disse oplysninger kan meddeles, da at meddele dem til energipolitisk udvalg, og som om hr. Kjærulff-Schmidt heller ikke bemærkede, at jeg har påtaget mig løbende at orientere offentligheden i det omfang, sagens karakter tilsiger det.

Så kan jeg meddele hr. Kjærulff-Schmidt, hvad han også vil kunne få bekræftet ved at få at vide, hvornår denne redegørelse er afgivet, hvornår åbningstalen forelæ, og, hvis han vil gå videre, hvornår handelsministerens energipolitiske redegørelse i foråret forelæ, at der ikke er nogen sammenhæng mellem regeringens principholdning til anvendelse af Dansk Olie & Naturgas A/S og den aktuelle sag.

Arentoft (FP):

Handelsministeren var i sine sidste bemærkninger lidt inde på det, jeg gerne ville spørge om: kunne man tænke sig, at de specielle dele af rapporten, som jeg i og for sig godt kan forstå det ikke er heldigt at få ud, altså oplysninger, der kan genere rent konkurrencemæssigt osv., blev taget ud af rapporten, og at man derefter lod den komme til offentlighedens kundskab?

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, at de fleste, der hidtil her i folketinget har beskæftiget sig med sager af denne karakter, ikke kan tænke sig nogen anden fremgangsmåde end den, jeg har foreslået og agter at følge.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Halvgaard (FP) til miljøministeren:

„Vil ministeren give oplysninger om baggrunden for statens opkøb af jord og ejendomme på Mols, og om der er planer om at fortsætte opkøbene og da i hvilket omfang?“ (Spn. nr. 85).

Skriftlig begrundelse.

Baggrunden for mit spørgsmål er et udtryk for den utryghed, befolkningen føler dels i forbindelse med de foretagne opkøb, dels vedrørende de etablerede fredningsplaner og -deklarationer.

Halvgaard (FP):

I 1961-62 blev der af Randers amts fredningsplanudvalg udarbejdet en fredningsplan for Mols. Denne plan blev tinglyst 1963 på samtlige arealer i et område på ca. 2.800 ha. Ca. 50 lodsejere blev berørt af disse fredningsbestemmelser. I 1966 fremkom Randers amts fredningsplanudvalg med den såkaldte blå betænkning, der omtaler ca. 1.400 ha som et kerneområde og et areal udenom, også på ca. 1.400 ha som et iagttagelsesområde. Hensigten var tydelig. Man ville opkøbe og omdanne området til ét stort statsgods uden at tænke på de slægts- og egnsbundne mennesker, der igennem generationer har haft tilknytning til området, og man er nu klar over, at alle midler bliver taget i brug fra statens side for at få planen realiseret. Statens håndlangere ar-

bejder hånd i hånd, og jeg tænker i denne forbindelse på fredningsplanudvalget og den stedlige skovrider, der mærkværdigt nok både er opkøber, administrator og desforuden medlem af Århus amts fredningsudvalg.

Der sker en ødelæggelse af et landsbymiljø og en bondekultur. Det drejer sig i flere tilfælde om studehandler, gårdslagtninger og pristilbud på jord og lodder, der ligger langt over vurderingen, netop for at friste til salg. Det mener jeg er en utiltalende fremgangsmåde, som fra statens side anvendes med den begrundelse, at man tror bedre at kunne sikre det pragtfulde landskab end de slægter, der retmæssigt fra stavnsbåndets tid har ejet det.

I betragtning af at lodsejerne har måttet acceptere fredningsbestemmelser og også er underlagt den i mellemtiden vedtagne landsbyggelov, vil jeg bede ministeren give oplysninger om baggrunden for opkøb af jorden, om der er planer om at fortsætte opkøbene, og da i hvilket omfang.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg kan bekræfte, at tanken om en landskabelig sikring af Mols Bjerge går adskillige år tilbage. I 1966 udarbejdede fredningsplanudvalget for Randers amt et forslag til betænkning vedrørende naturparken Mols Bjerge, hvori anbefales, at et område som nævnt på 1.300 til 1.400 ha erhverves af staten og et tilgrænsende område på ca. 1.400 ha fredes.

Med denne betænkning som udgangspunkt har statsskovbruget siden 1967 erhvervet omkring 490 ha til en samlet pris af 1,6 mill. kr. Godt halvdelen af de erhvervede arealer er skovbevoksede. Der er endvidere i området gennemført en større fredning af arealer på i alt 350 ha for en samlet fredningserstatning på 950.000 kr.

I 1971 besluttede fredningsplanudvalget for Århus at foretage en samlet registrering af fredningsinteresserne ved den sydlige del af Djursland. På grundlag af denne registrering og det efterfølgende planlægningsarbejde har fredningsplanudvalget i 1974 rejst fredningssag for et ca. 1.350 ha stort område i og omkring Mols Bjerge. En del af dette område er dog omfattet af de ældre fredninger.

[Miljøministeren.]

Fredningsplanudvalgets planlægning for området er dog endnu ikke afsluttet, og det er derfor ikke muligt på indeværende tidspunkt at oplyse nøjagtig, hvilke opkøb og fredningsinitiativer arbejdet vil resultere i. Også den igangværende regionplanlægning kan få indflydelse på dispositionerne.

Jeg finder, at Mols Bjerger som et af vore mest værdifulde naturområder bør beskyttes og sikres for eftertiden. Det er hensigten, at opkøbene af særlig værdifulde områder skal fortsætte, efterhånden som ejendommene bliver til salg, og naturligvis såfremt man kan opnå rimelige købsbetingelser. Der forhandles i øjeblikket om køb af ejendomme i den centrale del af naturområdet.

Jeg føler mig overbevist om, at den linje, som fredningsmyndighederne og statsskovvæsenet følger, er rigtig, og jeg vil naturligvis til stadighed være opmærksom på, om det gennem øget information eller med mere smidig administration af arealernes anvendelse vil være muligt at opnå bedre resultater og en bedre forståelse for betydningen af, at disse værdifulde arealer på Mols beskyttes.

Halvgaard (FP):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, og jeg kunne naturligvis ikke forvente andet, end at ministeren ville svare, som det var tilfældet. Men jeg vil gerne spørge i form af to tillægsspørgsmål, om ministeren ikke mener, at det samfundsmæssigt er forkert, specielt i vores økonomisk vanskelige situation, at bruge skatteydermidler til opkøb af jord, som i forvejen er pålagt fredning og deklamationer m. v.

For det andet vil jeg spørge ministeren, når ministeren selv indrømmer, at man endnu ikke rigtig ved hvordan planerne bliver udformet fremover, om ministeren ikke vil tage initiativ til, at man kan spare de millionbeløb, og om lodsejerne klart kan blive underrettet om planerne fremover, så de ikke fortsat skal leve i uvidenhed og usikkerhed. Det mener jeg er en principiel sag, der ikke blot vedrører beboerne på Mols, men også er aktuel for mange beboere flere steder rundt i landet.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg er glad for, at hr. Halvgaard ikke forventede andet svar, end at jeg naturligvis som miljøminister vil overholde den lovgivning, som et flertal her i folketinget er enig om. At så hr. Halvgaard ikke er enig i det, kan jeg beklage, men ikke gøre så forfærdelig meget ved.

På de direkte spørgsmål vil jeg sige, at jeg ikke mener, der bruges for mange penge til fredning i dette land: jeg har 8 mill. kr. om året. Jeg mener heller ikke, der er fredet for meget i dette land: ca. 2 pct. af Danmarks jord er fredet, selv om det så i dette tilfælde er koncentreret om de meget smukke egne på Mols. Men jeg er indstillet på, at vi skal fortsætte med den planlægning, der her er sat i gang.

Til sidst vil jeg sige, at jeg i første omgang svarede, at jeg vil arbejde for, at der bliver en bedre information, så jeg kan altså besvare spørgsmålet positivt én gang til.

Halvgaard (FP):

Jeg mener nu ikke, at ministeren svarede på mit spørgsmål. Jeg vil gerne have at vide, om man fremover påtænker at fortsætte opkøbene af jorden. Det er ikke et spørgsmål om fredning, for beboerne har indvilliget i, at der er sket fredning, og de er også interesseret i at følge landsbyggeloven og i det hele taget de love, som er vedtaget her i folketinget, men det er et spørgsmål, om det er nødvendigt at opkøbe jord, som i forvejen er fredet og underlagt de bestemmelser osv., der er vedtaget herinde.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Det er min opfattelse, som også deles af de lokale fredningsmyndigheder, at det fortsat er nødvendigt både at opkøbe og at frede uden opkøb.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kurt Hansen (VS) til justitsministeren:

„Godkender ministeren det samarbejde mellem ordenspolitiet på Frederiksberg og politiets efterretningstjeneste, som ifølge politiets døgnrapport fandt sted i forbindelse med Info-blokaden?“

(Spm. nr. 86).

[Kurt Hansen.]

Skriftlig begrundelse.

I justitsministerens svar af 5. november 1975 på et spørgsmål stillet af VS gennem folketingets retsudvalg om Info-blokaden findes politiets døgnrapport om sagen.

Det fremgår heraf, at Frederiksberg politi den 16. oktober kl. 13.30 kontakter politiets efterretningstjeneste i forsøg på at få bekræftet eller afkræftet et rygte om, at der planlægges demonstrationer fra forskellige arbejdspladser, samt at kriminalassistent Holst Jensen fra politiets efterretningstjeneste samme dag kl. 15.55 meddeler den ansvarshavende politiassistent foran Info, J. Christoffersen, at der næste dag kl. 16.30 vil fremmøde flere faglige organisationer på Svanemosegårdsvej. Det tyder på et velfungerende og veletableret samarbejde mellem ordenspolitiet og P.E.T.

Spørgsmålet er, om det er med den socialdemokratiske justitsministers viden og godkendelse, at P.E.T. på denne måde inddrages i politiets virksomhed omkring arbejdskampe og demonstrationer.

Kurt Hansen (VS):

Nu har VS ved flere lejligheder her i folketingets spørgetid stillet spørgsmål omkring politiets indblanding i de forskellige arbejdskampe, der har været i løbet af det sidste års tid. Disse spørgsmål er efter min mening i hvert fald blevet afvist på en mere eller mindre ligegyldig måde af justitsministeren. Det er sket med henvisning til nogle paragraffer i straffeloven og i grundloven, og hvad ved jeg, uden at der på noget som helst tidspunkt har været draget ind i billedet, hvilke overgreb og uhyrligheder der har været tale om fra de givne virksomhedssejers og kapitalejers side. Men man må sige, at i denne sag er det ligesom lykkedes os i hvert fald at komme ind under den skal. Ved at stille spørgsmål i udvalget o. lign. er det lykkedes os at få en såkaldt døgnrapport, minutrapport, eller hvad vi skal kalde den for, frem over handlingsforløbet ude ved blokaden mod fotolaboratoriet Info.

Af denne døgnrapport fremgår det meget interessant, at P.E.T. — politiets efterretningstjeneste — har været indblandet i sagen. Vi har naturligvis haft mistanke, formodning om, at noget sådant foregik i forbindelse med arbejdskampe, men det er fak-

tisk første gang, at vi i forbindelse med arbejdskampe inden for det seneste i hvert fald konkret kan påvise, at der er tale om et samarbejde imellem ordenspolitiet og politiets efterretningstjeneste. Som det fremgår af den omtalte rapport, ved man præcis, hvornår fotografernes formand vil ankomme til demonstrationen, det er simpelt hen timet i forvejen, man har ringet ud og givet besked om det; man ved, hvilke arbejdspladser der vil møde op til strejker og demonstrationer efter politiindgrebet — alle de ting var man meget nøje klar over. Jeg vil spørge justitsministeren, om man billiger den slags metoder, for disse direktiver må trods alt komme fra justitsministeriet.

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Jeg håber da i hvert fald i dag at være i stand til at give hr. Kurt Hansen et klart svar; hvor interessant det bliver, må jeg lade hr. Kurt Hansen vurdere.

Som det fremgår af døgnrapporten vedrørende Info-sagen, forespurgte Frederiksberg politi onsdag den 15. oktober, kl. 13.30 politiets efterretningstjeneste, beredskabstjenesten i København samt hovedstationen, om man havde kendskab til forlydender om, at nogle nærmere angivne arbejdspladser ville sende deltagere til blokaden. Det oplyses videre, at ingen af de forespurgte havde kendskab hertil, men at politiets efterretningstjeneste kl. 15.55 meddeler, at der dagen efter kl. 16.30 vil møde flere faglige organisationer på stedet.

Det er klart, at oplysning om, hvor mange personer der kunne forventes at deltage i en sådan demonstration, var af betydning for Frederiksberg politi af hensyn til tjenestens tilrettelæggelse og vurderingen af det eventuelle behov for flere politifolk til overvågning, herunder nødvendigheden af at rekvirere hjælp fra Københavns politi. Læser man døgnrapporterne igennem, vil man da også se, at der hele tiden fra politiets side har været udfoldet bestræbelser på at være nøje orienteret om antallet af deltagere i demonstrationen. Det fremgår også, at man i et vist omfang har fået både mandskabsmæssig hjælp og oplysninger fra Københavns politi.

Det er en selvfølge, at Frederiksberg politi har søgt oplysninger og bistand fra andre dele af politiet til løsning af den vanske-

[Den fg. justitsminister.]

lige opgave, man var stillet over for, herunder også at man har kontaktet politiets efterretningstjeneste, som jo nu engang også er en del af politiet, nemlig en af rigspolitichefens landsdækkende afdelinger. Der er selvfølgelig ikke tale om, at politiets efterretningstjeneste blander sig i forholdene på arbejdspladserne, men det er naturligt, at politiets efterretningstjeneste holder sig underrettet om afholdelsen af alle større demonstrationer med henblik på at kunne underrette det lokale politi, således at dette bliver i stand til hurtigst muligt at træffe de nødvendige politimæssige foranstaltninger. Oplysningen fra politiets efterretningstjeneste til Frederiksberg politi om den forventede demonstration næste dag hvilede på en pressemeddelelse. Man kunne således den 15. oktober i Land og Folk læse, at Grafisk Kartel indkaldte til solidaritetsmøde den 16. oktober kl. 16.30 foran Info, så noget særlig hemmeligt eller noget særlig opsigtsvækkende lå der jo ikke bag oplysningen.

Regeringen har ikke givet politiets efterretningstjeneste instruks om at følge den faglige aktivitet på arbejdspladserne, og det gør efterretningstjenesten heller ikke.

Kurt Hansen (V):

Svaret var ikke så interessant, men jeg havde regnet med, det var noget i den retning i hvert fald.

Efter hvad jeg er orienteret, så hører politiets efterretningstjenestes område klart ind under justitsministeriet. Nu kommer det altså frem, at justitsministeriet ikke har været indblandet i denne sag, og at det er ordenspolitiet, der uden om justitsministeriet har bedt politiets efterretningstjeneste om assistance på den ene eller den anden måde. Det vil altså sige, at politiets efterretningstjeneste til enhver tid kan tilkaldes til at lave enhver form for job, når en enkelt lokal afdeling af ordenspolitiet i et bestemt geografisk område ønsker det.

Nu er der jo tale om lidt mere end pressemeddelelser i forbindelse med demonstrationen; som det fremgår af minutrappen vil der komme arbejdere fra Carlsberg og fra Tuborg til den demonstration, og de hører bestemt ikke ind under det grafiske kartel — man laver ikke etiketter derude, man hælder kun øllet på flasker, så det kan der i

hvert fald ikke være tale om. Vi må præcis have at vide, hvilke former for kontakter man har til de arbejdspladser, således at det er muligt at få frem i denne rapport, at der kommer demonstrationer dér og dér fra. Naturligvis søger man at holde sig orienteret om nogle demonstrationer, men man kan sige sig selv, at det ikke er nødvendigt at sætte politiets efterretningstjeneste ind på at finde ud af, at der ville komme mere end de 50 personer, som ordenspolitiet på Frederiksberg i første omgang havde sat som maksimumgrænse for den demonstration, der skulle være derude. Derfor mener jeg bestemt, der er mange uopklarede ting i denne sag, og dem må vi simpelt hen have frem.

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Det fremgik ikke helt klart for mig, hvad der var hr. Kurt Hansens spørgsmål i sidste omgang, men jeg vil da godt gentage den del af mit svar, som måske beskriver, hvordan vi opfatter denne sags behandling. Det ene er den del af svaret, der siger — og det går jeg ud fra hr. Kurt Hansen er enig med os i — at politiets efterretningstjeneste også er en del af politiet, nemlig en af rigspolitichefens landsdækkende afdelinger. Den anden er den, der siger, at det er naturligt, at politiets efterretningstjeneste holder sig underrettet om afholdelsen af alle større demonstrationer med henblik på at kunne underrette det lokale politi, sådan at dette bliver i stand til hurtigst muligt at træffe de nødvendige politimæssige foranstaltninger. Det tredje er, at udgangspunktet for denne sag, som jeg da er i stand til at vise det, er etableret på grundlag af pressemeddelelser. Det fjerde er dette, som vel må være det væsentlige for hr. Kurt Hansen ifølge hans spørgsmål, nemlig at regeringen ikke har givet efterretningstjenesten instruks om at følge den faglige aktivitet på arbejdspladserne, og at efterretningstjenesten rent faktisk heller ikke gør det.

Kurt Hansen (VS):

Noget egentligt svar fik vi vel ikke — jeg ved ikke, om der ikke var noget egentligt spørgsmål. Det, jeg er interesseret i at få meget præcist frem, er lige netop det, som man har forsøgt at snakke sig uden om: vil man overlade det til ordenspolitiet inden for

[Kurt Hansen.]

det bestemte geografiske område at operere frit sammen med politiets efterretningstjeneste i enhver situation, uanset om det er en arbejdskamp, eller hvad det er for noget? Det er muligt, at vores gamle kending Holst Jensen hos tjenesten har skiftet arbejdsområde nu. Nogle gange rejser han rundt i Amsterdam, nogle gange kigger han på atommarcher, og hvad ved jeg, men vi må have disse ting frem, og vi har i hvert fald tænkt os at forfølge dem. Hvis vi ikke kan få noget svar her i dag, skal vi nok få det frem på en anden måde.

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Man vil som hidtil ikke blande sig i arbejdsforhold; man vil som hidtil beskæftige sig med sager, hvor der skønnes at foreligge en overtrædelse af straffelovgivningen, herunder politivedtægten.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Wilhelm* (VS) til justitsministeren:

„Finder ministeren det i orden, at politimesteren på Frederiksberg beslutter at opløse en i øvrigt fuldt lovlig demonstration med henvisning til, at der er tale om forulempelse i politivedtægtens forstand, samtidig med at samme politimester klart erkender, at „forulempelsen“ er bevidst tilrettelagt af den eller de „forulempede“ selv?“

(Spm. nr. 87).

Skriftlig begrundelse.

I justitsministerens svar af 5. november 1975 på et spørgsmål om det retlige grundlag for politiets indgreb over for Info-blokaden, som er stillet af VS gennem folketingets retsudvalg, er vedlagt indberetningen fra politimesteren på Frederiksberg. Det fremgår heraf, at det retlige grundlag for indgrebet var politivedtægtens bestemmelser om „forulempelse“. Det fremgår også, at politimesteren er helt på det rene med, at situation blev provokeret af virksomheden. Det hedder herom i indberetningen, side 19: „Det stod os klart, at situationen var „tilrettelagt“ af de ansatte og deres advokat“.

At politiet lader sig provokere, er en sag for sig, men at det resulterer i et indgreb til

fordel for provokatørerne og vendt mod en lovlig demonstration, stiller politiets funktion i et særligt lys.

Det er af stor interesse for de befolkningsgrupper, som er stærkt afhængige af demonstrations- og aktionsretten, fordi de ikke har politisk og økonomisk magt, og det vil først og fremmest sige lønarbejderne, at vide, om den socialdemokratiske justitsminister godkender en så åbenlys stillingtagen imod dem fra politiets side.

Det vil desuden være af betydning at få ministerens syn på konsekvenserne af en sådan praksis, som i realiteten afskaffer demonstrationsretten, idet den gør det muligt for en hvilken som helst provokatør at få politiet til at opløse en lovlig demonstration ved hjælp af en bevidst tilrettelagt „forulempelse“ af sig selv.

Wilhelm (VS):

Ud over den ret enestående indblanding fra politiets efterretningstjeneste — enestående er den måske ikke, men kendskabet til den er ret enestående — som her har været på tale, så har vi jo også hæftet os ved den begrundelse, der bliver givet i politimesterens indberetning for selve indgrebet, en begrundelse, der bortset fra en masse snak og en masse gætterier, hvoraf noget allerede er dementeret af de vidner, som den pågældende politimester påberåber sig, består i 2 ting: for det første en prisværdigt klar erklæring om, at „grundlaget for aktionen var en politivedtægtsovertrædelse“, dermed færdig og ikke noget med straffelov eller noget som helst, for det andet en lige så klar erklæring om, at det var politiet helt bekendt, „at situationen var“, som man selv sagde, „tilrettelagt“ af de ansatte og deres advokat“. Derfor mit spørgsmål, om man finder det rimeligt, at politiet benytter en sådan provokeret situation til at skride ind ikke imod provokatørerne, men mod dem, provokationen er rettet imod.

Det er i strid med ganske almindelige retsgrundsætninger, og jeg kunne da godt tænke mig, som der også er gjort rede for i den skriftlige begrundelse, at få at vide, om man har gjort sig nogen som helst overvejelser over konsekvensen af det, nemlig, at en hvilken som helst demonstration jo i så fald vil kunne hæves, så snart en enkelt provokatør

[Wilhelm.]

sørger for ved egen drift at blive foreulempet i politivedtægtens forstand, som der står i politimester Lemmings indberetning.

Endelig er der jo også det interessante problem: hvis det nu var rigtigt, at det var blokadevagterne eller demonstranterne, der havde overtrådt politivedtægten — men det påstår politimesteren jo ikke engang det er — hvor findes der så noget som helst sted belæg for at ophæve en hel grundlovsparagraf-79-baseret demonstration, fordi nogle medlemmer — og det er der altså ikke engang påstand om — skulle have overtrådt en politivedtægt? Det vil jeg gerne have at vide.

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Som det er hr. Wilhelm bekendt, har justitsministeriet modtaget en detaljeret redegørelse fra politimesteren på Frederiksberg i anledning af demonstrationen ved fotofirma Info. Det fremgår af politimesterens redegørelse, at politiet ikke — jeg gentager ikke — har taget stilling til den arbejdsretlige konflikt vedrørende virksomheden. Politiets indstilling var, at der kun ville blive foretaget politimæssige skridt i anledning af demonstrationen, hvis der skønnes at foreligge en overtrædelse af straffelovgivningen, herunder af politivedtægten. Da politimesteren skønnede, at der forelå en overtrædelse af politivedtægten, blev demonstrationen opløst som værende ulovlig. Denne beslutning blev truffet af politimesteren på Frederiksberg, og ansvaret for beslutningen er hans, men jeg er bekendt med, at justitsminister Orla Møller i anledning af en henvendelse fra bl. a. hr. Wilhelms parti i skrivelse af 5. november 1975 har meddelt dette, at han ikke finder grundlag for at kritisere politimesterens retlige vurdering af sagen.

Til slut kan jeg vel citere statsministeren, der den 15. oktober i år fra denne talerstol sagde — jeg citerer Folketingstidende 1975-76, sp. 314:

„...at det, der er foretaget fra politiets side i nat, finder jeg egentlig har været en nødvendig og altså dermed også en rigtig handling...“

Wilhelm (VS):

Jeg skal ikke kunne sige, hvordan statsministeren morgenen efter uden indberet-

ning, uden nogen som helst viden om, hvad der egentlig er sket, kunne erklære, at det var en nødvendig handling, og det interesserer mig uendelig lidt, hvad statsministeren mente morgenen efter om den sag.

Men jeg kan konstatere som handelsministeren, at justitsministeren har modtaget en udførlig redegørelse fra den pågældende politimester. Jeg kan også konstatere, som justitsministeren selv har meddelt pressen; at han ikke har læst denne redegørelse, og det har ikke forhindret ham i at konkludere, at han intet har at bemærke, at han godkender indgrebet, at han i øvrigt synes, det er i orden, og at han ikke agter at foretage sig yderligere. Det er fuldstændig korrekt, som handelsministeren siger, det har justitsministeren stort set skrevet i et brev til de tre partier dateret den 5. november.

Men jeg kan også konstatere, at end ikke dette kortfattede brev på godt en side har justitsministeren gennemlæst, før han satte sit navn under. Det ville have været plat umuligt at sætte sit navn under, hvis han vidste, hvad der havde stået.

F. eks. står der:

„Det er oplyst, at det retlige grundlag for politiets opløsning af demonstrationen den 15. oktober 1975 var, at der fra demonstrationens side skønnedes at foreligge en overtrædelse af politivedtægten.“

Det er muligt, det er en skrivefejl, det er muligt, det bare er en tanketorsk, men det ville i hvert fald være umuligt at underskrive dette nonsens, hvis man havde læst det igennem. Så jeg giver ikke meget for disse justitsministerielle underskrifter på sager, der end ikke er læst, og som man til dagspressen selv erkender ikke er læst.

Så må jeg konstatere, at det ikke er os, der plejer at påberåbe os lov og orden, og vi tror ikke meget på de formaliteter. Men vi synes ikke, det er uinteressant at se, hvordan den fungerende justitsminister og hele det borgerlige kleresi af jurister, der skulle have forstand på disse ting, øjeblikkelig forlader lov og orden, i samme øjeblik det drejer sig om en sag som denne.

Jeg fik, og det vil jeg konstatere, ikke noget svar på mit spørgsmål. Hvis det var demonstranterne, hvis det var blokadevagterne, der havde overtrådt politivedtægten — men ingen påstår noget sådant i indberetningen — hvor er så beføjelsen til at

[Wilhelm.]

hæve en § 79-demonstration i grundlovens forstand ud fra en sådan overtrædelse?

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

De skarpe angreb på justitsministeren, som hr. Wilhelm ved ikke er i stand til at være til stede, gør det stærke ønske om at få denne sag behandlet netop i dag mere klart, end det ellers havde foreligget for mig.

Det, der er afgørende, er: hvor ligger der en ulovlighed? Jeg er nødt til at fremhæve, at hverken virksomhedslederen, virksomhedens advokat eller virksomhedens ansatte efter politimesterens redegørelse foretog nogen ulovlig handling natten mellem den 14. og 15. oktober, idet de blot benyttede sig af deres ret til at forlade virksomheden samt til senere igen at komme ind på virksomheden. Der er altså ikke tale om at forlade lov og orden, der er tale om at beskæftige sig med, hvad der er lovligt, og hvad der er ulovligt.

Wilhelm (VS):

Jeg kan berolige den fungerende med, at den rigtige justitsminister nok skal få forelagt disse skarpe kritikpunkter. Det er ikke vores skyld, at han tager af sted til Cypern, men der er grund til at kræve dette spørgsmål belyst i dag, og det har jeg redegjort for, da justitsministeriet ringede mig op, bl. a. fordi det er sat på retsudvalgets dagsorden i morgen. Det vil være uanstændigt at lade disse ting svømme, fordi en tilfældig justitsminister, der alligevel ikke læser det, han skriver under på, ikke er til stede lige nu.

Vi fik ikke svar på det sidste spørgsmål, men det skal besvares. Der vil ligge en redegørelse fra VS over disse forhold til retsudvalget i morgen, og vi vil forfølge denne sag, til vi får et præcist svar på det spørgsmål, selv om det er formelt og juridisk: hvor er grundlaget for at ophæve en demonstration efter grundlovens § 79, selv om der havde foreligget en overtrædelse af en politivedtægt, som man ikke engang påstår i indberetningen at der gjorde?

Den fg. justitsminister (Erling Jensen):

Grundlaget var til stede, som vi tidligere har drøftet det, og som jeg tidligere har oplyst. Der forelå ingen ulovlighed fra de an-

sattes eller ledernes side i denne sag; det har jeg også forsøgt at beskrive.

Jeg prøvede ikke at drage hr. Wilhelms ret til at forlange dette spørgsmål behandlet i dag i tvivl. Men der er en vis god tone i dette ting om, at de mere skarpe personlige angreb giver vi modstanderen en chance for at svare på, mens han lytter til dem. Jeg forstår imidlertid, at også denne, synes jeg, gode tradition er VS ikke tilhænger af.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Wilhelm* (VS) til ministeren for skatter og afgifter:

„Kan ministeren give et skøn over, hvilket provenutab det vil medføre, at lempelserne af den særlige indkomstskat også gælder kapitalgevinster på ejerlejligheder?“
(Spm. nr. 88).

Skriftlig begrundelse.

I forbindelse med S-V aftalen om lempelse af kapitalvindingsskatten drejede diskussionen og konsekvensberegningerne sig mest om kapitalgevinster på landbrugsejendomme.

Imidlertid har højesteret afgjort, at udstykning og salg af ejerlejligheder ikke kan betragtes som erhverv, og at kapitalgevinster i den forbindelse ikke skal beskattes som indkomst, men som særlig indkomst. Det betyder, at lempelserne af kapitalvindingsskatten har gjort det endnu mere lukrativt, end det var i forvejen, at udstykke ejendomme og sælge dem som ejerlejligheder.

Det bør gøres op, hvor store ekstragevinster folketingsflertallet ved lempelsen af kapitalvindingsskatten har givet på dette område, der i forvejen var bekendt for sine helt uanstændige fortjenester.

Wilhelm (VS):

Det drejer sig om problemet om den ekstra gevinst, der vil være ved handel med ejerlejligheder i forhold til tidligere i kraft af den lempelse af den særlige indkomstskat, der skete i forsommeren ved S-V aftalen. Når der er grund til at trække det frem nu, har det jo forskellige, også aktuelle, årsager, selv om det i sig selv var groft nok, at sådan et i forvejen meget spekulationspræget område slet ikke indgik i drøftelserne om kapitalvindingsskattens lempelse i foråret. Men derudover foreligger der den begrundelse, at der i

[Wilhelm.]

øjeblikket i andre sammenhænge, som enhver ved, f. eks. i sammenhæng med anpartslejlighederne. foregår forskellige forhandlinger om, hvorvidt man som betingelse for at få forbudt disse anpartslejlighedsspekulationer vil være nødt til at indgå en studehandel om at lempeliggøre mulighederne for oprettelse af ejerlejligheder. Der kommer den altså ind igen, hvor vi skal vide, at i forhold til den fidus, det var allerede i gamle dage, så at sige, før man indskrænkede muligheden for oprettelse af ejerlejligheder, er fidusen nu i og for sig blevet endnu større med den lempelse af kapitalvindingsskatten, og derfor har vi bedt om et skøn over provenutabet.

Der er en grund til, som nu er aktuel, og som ikke gjaldt i gamle dage — som ikke er så mange år siden med hensyn til ejerlejlighederne — og den er jo dette, som vi tit har sagt forbandede nye huslejeprincip, den såkaldte omkostningsbestemte leje, hvor det viser sig — og det burde ikke kunne undre — at vurderingerne af de ejendomme, hvor der er udstykket til ejerlejligheder, i mange tilfælde følger den handelspris, der kan forventes ved salg som ejerlejligheder. Det betyder ganske enkelt, at vurderingen bliver så høj, at der er basis for fantastiske huslejestigninger også i den periode, hvor lejlighederne endnu ikke er frigjort til salg, hvor det endnu ikke er muligt formelt at realisere gevinsten ved at udstykke, men hvor de gamle lejekontrakter for så vidt løber videre. Der ligger altså et enormt pres på de bestående lejeforhold for enten at opgive og flytte eller at overtage ved køb, og det vil også blive endnu meget større, hvis man lempeliggør adgangen til at danne ejerlejligheder.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg skal afholde mig fra at gå ind i en diskussion om de betragtninger, hr. Wilhelm gør omkring en udvidet adgang til at opdele ejendomme i ejerlejligheder, og indskrænke mig til at svare på det spørgsmål, der er stillet. Det er jo sådan, at de ændringer i loven om særlig indkomstskat, som hr. Wilhelm refererer til, blev gennemført i maj måned. Der var her tale om en omlægning af denne beskatning: forskellige fra-

drag i den skattepligtige fortjeneste blev forhøjet for at lempe beskatningen af de mere almindeligt forekommende fortjenester på salg af fast ejendom. Til gengæld blev den overskydende del af de ekstraordinært store fortjenester beskattet hårdere end hidtil, reelt er beskatningsprocenten forhøjet fra 65 til 75.

Det findes ingen statistiske oplysninger om den særlige indkomstskat af fortjeneste på fast ejendom, men der er grund til at tro, at de to modgående tendenser: skattelettelsen for de mere almindeligt forekommende fortjenester og merskatten af de ekstraordinært store fortjenester, nogenlunde vil opveje hinanden. Vi regner derfor med, at de nye regler vil indbringe nogenlunde samme provenu som de gamle.

Det er vanskeligt at afgøre, om man også kan regne med nogenlunde uændret provenu af fortjenester på udstykning og salg af ejerlejligheder. Her vil navnlig forhøjelsen af det faste fradrag i fortjenesten fra de 20.000 kr. til normalt 40.000 kr. medføre en tendens til skattelettelse. Denne tendens vil særlig gøre sig gældende, hvor ejendommene er erhvervet før 1966, fordi det faste fradrag her er sat op til 100.000 kr. Dog er det jo således, at det faste fradrag inden for en 4 års periode begrænses til henholdsvis 40.000 og 100.000 kr., og denne 4 års regel vil bl. a. bevirke, at fradragene begrænses for skatteydere, der inden for en kortere årrække sælger flere ejerlejligheder.

I øvrigt vil fortjeneste på salg af ejerlejligheder blive ramt af den omtalte stigning i den reelle beskatningsprocent fra 65 til 75, for så vidt der er tale om ekstraordinært store fortjenester.

Det forekommer derfor mindre sandsynligt, at den gennemførte ændring af reglerne om særlig indkomstskat vil føre til større ændringer i det provenu, der hidrører fra fortjenester på salg af ejerlejligheder.

Ved udstykning og salg af ejerlejligheder gælder samme beskatningsregler som ved salg af anden fast ejendom: er ejendommen erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed, skal fortjenesten beskattes som almindelig indkomst. Men uden for spekulations- og næringsstiltældene er det ganske rigtigt reglerne i lov om særlig indkomstskat, der gælder.

[Ministeren for skatter og afgifter.]

Jeg er bekendt med, at de omtalte regler har været fremme i nogle domme om salg af ejerlejligheder. I de konkrete tilfælde som har været forelagt domstolene, blev resultatet, at reglerne om særlig indkomstskat skulle anvendes. Det begrundedes med, at de pågældende ejere havde erhvervet ejendommen i anlægsøjemed, flere år før loven om ejerlejligheder blev gennemført. Man kan efter min mening ikke slutte af disse domme, at der altid skal betales særlig indkomstskat ved salg af ejerlejligheder, det gælder som nævnt ikke i spekulations- og næringstilfælde.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne takke skatteministeren for svaret. Det var måske heller ikke at forvente, at man sådan kunne få et beløb, op eller ned, provenutab eller gevinst. Det er lidt vanskeliggjort af et gætter i om, hvor man vil sætte grænsen for, hvad der er erhvervs-mæssig handel med ejerlejligheder. Jeg kender ikke noget tilfælde endnu i hvert fald, hvor der modsat det af skatteministeren nævnte, som jeg har gjort til udgangspunkt for dette spørgsmål, er en kendelse om, at der her er tale om erhvervs-mæssig handel med ejerlejligheder; det er da muligt, der kunne tænkes et sådant. Men jeg har derimod adskillige konkrete eksempler, hvor gevinsten efter den nye særlige indkomstskatteskala vil være betydelig højere end efter den gamle. Det er den slags regnestykker og eksempler, der ikke egner sig til disse 2 minutters spørgsmål, så det må blive lagt frem i skatteudvalget.

Jeg vil derfor gerne stille et spørgsmål til skatteministeren. Jeg går ud fra, at det ikke var hensigten at gøre det endnu mere lukrativt at udstykke den gamle beboelsesmasse til ejerlejligheder, da man lavede om på skalaen for særlig indkomstskat. Men hvis det viser sig, at dette sker i vidt omfang, vil skatteministeren da love at prøve at bestrebe sig på, at denne handel med ejerlejligheder, selv om en højesteretskendelse altså foreløbig har sagt, det ikke kunne betragtes som en forretningsmæssig disposition og derfor skulle være særlig indkomstskat, på en eller anden måde undtages og gøres beskattet efter almindelig indkomstskat?

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg skal helt bekræfte, at det, der gør disse ting vanskelige at fremlægge et konkret tal på, er dette, at vi ikke nogen steder har registrering af, hvilke salg der falder ind under lov om særlig indkomstskat, og hvilke der falder ind under den almindelige beskattning.

Jeg skal gerne sige, at jeg — og det ved hr. Wilhelm — ikke har nogen sympati for de gevinster, der hentes hjem i kraft af, at man udstykker den gamle boligmasse i ejerlejligheder. Men når hr. Wilhelm beder om et konkret svar på, om jeg er parat til at foretage ændringer i den hidtidige praksis, må jeg for det første sige, at jeg synes, det ville være nyttigt, at vi fik sagen belyst ud fra nogle eksempler, som jeg forstod hr. Wilhelm ville tage initiativ til formentlig gennem folketingets skatte- og afgiftsudvalg. Jeg synes, det er nødvendigt, at vi ligesom har et udgangspunkt for at tage stilling til det spørgsmål, der her rejses.

Jeg vil også tilføje, at ministeren jo ikke kan beslutte sig for at ændre den regel, der er gældende, og som højesteret har stadfæstet i nogle tilfælde, det er noget, folketinget kan ændre på, hvis folketinget ønsker det. Det synes jeg også er nyttigt at få sagt. Og endelig tror jeg, vi må gøre os klart, at ændringer på dette område ikke alene kan knytte sig til ejerlejligheder. Er der behov for ændringer på disse områder, så tror jeg, de må gælde overalt vedrørende salg af fast ejendom.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er meget glad for ministerens sidste udtalelser om, at man i hvert fald vil betragte omsætningen af fast ejendom ens, hvad enten det gælder den ene eller den anden type. Men jeg vil egentlig gerne spørge ministeren i relation til det spørgsmål, der er stillet her: findes der nogen statistik over fordelingen af særlig og almindelig indkomstskat ved omsætning af ejerlejligheder? Jeg har nemlig, modsat spørgeren, den opfattelse, at omsætningen af ejerlejligheder i langt de fleste tilfælde vil være pålagt almindelig indkomstskat og jeg tror, at de tilfælde, hvor indtægten ved ejendommens salg vil kunne gå under særlig indkomst, kun vil være gan-

[Kirsten Jacobsen.]

ske få. Jeg vil altså gerne spørge ministeren: findes der nogen konkret statistik, eller har ministeren en opfattelse af, hvordan de ting fordeler sig rent procentuelt?

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Det er muligt, at jeg ikke sagde det så tydeligt i mit svar til hr. Wilhjelms, men når jeg ikke var i stand til at besvare hr. Wilhjelm's spørgsmål med et konkret tal, er det, fordi en sådan statistik ikke findes. Den findes hverken pr. salg eller pr. kronebeløb, og derfor er jeg heller ikke i stand til at besvare fru Kirsten Jacobsens spørgsmål. Sådanne registreringer findes ikke.

Til spørgsmålet om, hvorvidt jeg tør skønne, må jeg sige, at det gør jeg ikke. Jeg har ingen forudsætninger for at foretage en vurdering af, hvorvidt det er fifty-fifty, eller det er en anden fordeling. Jeg ved ikke, hvor mange af disse omsætninger der går ind som almindelig indkomst, og hvor mange der går ind som særlig indkomst.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Fuglsang* (DKP) til ministeren for Grønland:

„Hvilke skridt vil ministeren foretage for effektivt at kontrollere og sikre de koncessionerede selskabers overholdelse af koncessionsbetingelserne med hensyn til miljø- og sikkerhedsbestemmelserne på Grønland?“

(Spm. nr. 91).

Skriftlig begrundelse.

Den konkrete baggrund for spørgsmålet er den kritik, der fra forskellig side har været rettet mod Greenex-selskabets grubedrift ved Marmorilik ved Umanak. Det gælder såvel en række kritiske bemærkninger fra arbejdstilsynet med hensyn til sikkerheden som med hensyn til den forurening, der er konstateret af jorden ved udledning af tungmetaller.

Det er klart, at besvarelsen har yderligere interesse på baggrund af den eftersøgning og udvinding af olie, der nu er overladt til andre koncessionsselskaber.

Fuglsang (DKP):

Som jeg har nævnt i motiveringen til spørgsmålet, har det sådan set et dobbeltsigte. Dels vil jeg gerne have svar på spørgsmålet omkring den overvejende canadiskejede Greenex-mine ved Marmorilik, dels er jeg — og jeg vil i høj grad også tro den grønlandske befolkning — interesseret i svaret, fordi dette svar vil kunne fortælle noget om, hvorvidt der er grund til beroligelse eller foruroligelse med hensyn til administrationen af de fremtidige koncessioner og kontrollen af de fremtidige koncessionerede selskabers forpligtelser.

Det gælder i det konkrete tilfælde her med Greenex om overholdelsen af de gældende sikkerhedsbestemmelser, hvor der bl. a. fra arbejdstilsynets side har været nævnt en række overtrædelser og svagheder af forskellig art, og det gælder også miljøforureningen, som finder sted, og som foregår gennem udledning af betydelige mængder af tungmetaller i fjordene med det resultat, at bundfloraen begynder at uddø.

Jeg har ikke ved spørgsmålsformen tid til at nævne konkrete eksempler, men jeg går ud fra, at de er ministeren bekendt bl. a. fra indberetninger fra arbejdstilsynets ekspert i mineforhold oppe på Grønland.

Jeg vil selvfølgelig gerne erkende, at der kan være en række praktiske vanskeligheder på grund af stedets beliggenhed og naturforhold, men når man samtidig har modtaget selskabets regnskab, som viser, at i løbet af sidste år har dette med en egenkapital på 152 mill. kr. været i stand til at skabe et overskud på 76 mill. kr., altså 50 pct., og at det med en aktiekapital på 102 mill. kr. har kunnet udbetale et overskud på 28 mill. kr., så har man faktisk råd til en hel del.

Ministeren for Grønland (Jørgen Peder Hansen):

Den virksomhed, der foregår i medfør af koncessioner meddelt i henhold til loven om mineralske råstoffer i Grønland, er undergivet en lang række bestemmelser af miljø- og sikkerhedsmæssig art.

For det første er koncessionshaverne underkastet den til enhver tid gældende almindelige lovgivning, og for det andet indeholder koncessionerne særlige bestemmelser for denne specielle virksomhed. I denne hense-

[Ministeren for Grønland.]

ende gælder i øvrigt det princip, at det offentlige til enhver tid kan fastsætte tekniske og miljømæssige regler med bindende virkning for koncessionshaverne.

De bestræbelser, der findes i den almindelige lovgivning, kontrolleres af de myndigheder, under hvis ressort bestemmelserne hører. Som eksempel kan jeg her nævne luftfartsdirektoratet og arbejdstilsynet. De bestemmelser, der er udformet specielt for koncessionshaverne, kontrolleres normalt af ministeriet for Grønland med tilhørende institutioner. Det er imidlertid klart, at der foregår et nært samarbejde mellem ministeriet for Grønland og de pågældende faglige myndigheder. Den kontrol, der udøves, antager mange former. Dels skal detaljerede planer for de forskellige dele af virksomheden, såvel hvad angår anlæg som drift, godkendes på forhånd, dels foregår der en kontrol på stedet med, at bestemmelserne og betingelserne for godkendelse også overholdes.

Når spørgeren henviser til kritiske bemærkninger om sikkerheden og de forureningsmæssige forhold omkring minevirksomheden i Marmorilik, hviler dette netop på, at der fra myndighedernes side er sat ind på at kontrollere disse forhold og i hvert fald for visse forhold vedrørende arbejdssikkerheden er påpeget mangler og forlangt ændringer.

Jeg kan tilsige, at alt vil blive gjort for at sikre, at kontrollen bliver så effektiv som muligt. Jeg tror også, at vi efterhånden bliver helt godt rustet til at klare denne opgave.

Med hensyn til effektive midler vil jeg pege på, at ingen projekter og arbejdsmetoder, som ikke lever op til kravene, vil blive godkendt. Dernæst vil de midler, der består i at kræve virksomheden eller dele heraf indstillet eller i sidste instans at inddrage koncessionen, blive bragt i anvendelse, såfremt forholdene skulle begrunde dette. Det har imidlertid ikke endnu været aktuelt at bruge disse sidstnævnte midler.

Fuglsang (DKP):

Jeg vil takke ministeren for svaret og for redegørelsen for de bestemmelser, og man kan også godt sige betingelser af forskellig

art, der er fastsat, og netop som ministeren siger, så har overholdelsen af disse også den betydning, at hvis man skønner, at de bliver overtrådt i væsentlig grad, så har man mulighed for at inddrage koncessionen.

Men det er jo ikke alene det, hvordan bestemmelserne er. Når man læser de rapporter, der er kommet, har man jo konstateret, at der fra selskabets side er lagt visse vanskeligheder i vejen. F. eks. har arbejdstilsynet haft vanskeligt ved at komme til at tale med arbejderne alene, og en læge deroppe er afskediget på grund af påståede samarbejds-vanskeligheder. Her vil jeg spørge: hvordan vil man give disse kontrollerende myndigheder bedre mulighed for at udøve deres gerning? Og jeg vil for øvrigt også gerne spørge: i hvilket omfang tænker man sig at uddanne og inddrage grønlændere i kontrollen, fordi de som indfødte har særlige muligheder for at vurdere og kontrollere situationen deroppe?

Ministeren for Grønland (*Jørgen Peder Hansen*):

Som jeg nævnedes det, har vi i ministeriet for Grønland et naturligt samarbejde med de faglige myndigheder i de tilfælde, hvor kontrollen er overdraget netop disse myndigheder. Men det må være rigtigt, når det drejer sig om bl. a. de tilfælde, som hr. Fuglsang nævner her, at det er arbejdstilsynet, som udøver kontrollen med, at bestemmelserne nu overholdes. Det er den linje, vi vil følge. Naturligvis har vi mulighed for at tage kontakt med arbejdstilsynet, men vi har ikke fået nogen henvendelse fra arbejdstilsynet. Det er vores hensigt netop at lade den almindelige lovgivning være gældende, også når det drejer sig om minevirksomheden i Marmorilik.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af *Bach* (FP) til justitsministeren (29/10 75):

„Ministeren bedes oplyse, om der er planer om yderligere lovmæssige sikkerhedsforanstaltninger i biler, nu da loven om tvun-

[Bach.]

gen brug af sikkerhedsseler ser ud til at blive en realitet fra 1. januar 1976?"

(Spm. nr. 65).

Begrundelse.

Når det nu fra ministerens side er skønnet betimeligt, at folk ved lov skal indgydes en falsk sikkerhedsfølelse med hensyn til sikkerhedsselen, ligger det mig meget på sinde at få at vide, om vi fremover kan vente yderligere lovindgreb over for individet, f. eks. lov om pulverslukker, nakkestøtter m. v.

Det, som er umådelig vigtigt for mig at vide, er, hvor langt ministeren vil gå i henhold til det fremsatte forslag til færdselslov og dette lovtorslags § 82, hvorefter ministeren har bemyndigelse til at fastsætte yderligere sikkerhedsforanstaltninger.

Justitsminister *Orla Møllers* svar (6/11 75):

1. Det vedtagne krav om brug af sikkerhedsseler er et eksempel på regler, som stiller krav om, at påbudt udstyr i biler også faktisk *anvendes* af bilens fører eller passagerer. Andre eksempler er kravet om, at påbudt anordning til tyverisikring skal være sat i funktion, når bilen forlades, og reglen om, at de påbudte lygter skal holdes tændt ved kørsel i lygtetændingstiden.

I den gældende færdselslov er der ikke hjemmel til administrativt at gennemføre sådanne bestemmelser, og det fremsatte forslag til ny færdselslov tilsigter ikke nogen ændring i denne retstilstand.

2. Derimod har justitsministeren i den gældende færdselslovs § 10 hjemmel til at fastsætte bestemmelser om køretøjers indretning og udstyr m. v. og kan i medfør af denne hjemmel bl. a. påbyde, at biler *forsynes* med sikkerhedsudstyr. Bemyndigelsen er gentaget i færdselslovsforslagets § 67, stk. 1. Den foreslåede tilføjelse om „tilbehør og om personlig sikkerhedsmæssig udrustning til førere og passagerer“ har til formål at præcisere bestemmelsens indhold og tilsigter ikke at give justitsministeren en udvidet bemyndigelse.

I medfør af bemyndigelsen har justitsministeriet bl. a. udstedt bekendtgørelse nr. 198 af 24. juni 1955 med senere ændringer om køretøjers indretning og udstyr (ud-

styrsbekendtgørelsen). Denne og andre administrative forskrifter om køretøjers indretning og udstyr opregner de tekniske krav (til bl. a. bremses, lygter, karrosseri, førerhus m. v.), som skal være opfyldt, for at et køretøj kan godkendes og registreres. Kravene skal herefter til stadighed være opfyldt, for at køretøjet lovligt kan benyttes. Kravet om, at siddepladserne på forsædet i alle person- og varemotorvogne, der registreres første gang efter den 1. juli 1969, skal være forsynet med sikkerhedsseler, er således gennemført ved en ændring af udstyrsbekendtgørelsen.

Justitsministeriet har senest i medfør af denne bestemmelse fastsat krav om, at alle biler, der registreres første gang efter henholdsvis den 1. april 1975, den 1. april 1976 og den 1. april 1977, skal være forsynet med henholdsvis laminerede forruder, kollisionssikret rat og advarselsblink (katastrofeblink).

Justitsministeriet har ikke aktuelle planer om fastsættelse af yderligere bestemmelser af denne karakter, men vil selvfølgelig søge sådanne krav indført, hvis det færdselsikkerhedsmæssigt viser sig påkrævet.

Justitsministeriet har f. eks. ikke planer om at kræve installation af pulverslukkere eller nakkestøtter. Vedrørende nakkestøtter bemærkes, at EF-Kommissionen har fremsat forslag til direktiv om nakkestøtter, men foreslår, at installationen skal være frivillig.

3. For køretøjer, der som personmotorvogne og busser er godkendt og registreret til personbefordring — herunder erhvervmæssig personbefordring — kan de nødvendige sikkerhedsbestemmelser således fastsættes i medfør af færdselslovens § 10, jfr. færdselslovsforslagets § 67, stk. 1.

Med henblik på køretøjer, der ikke er registreret til personbefordring, giver færdselslovens § 51, stk. 1, justitsministeren hjemmel til at udfærdige nærmere bestemmelser om befordring af personer på vare- og lastmotorvogne. I færdselslovsforlaget foreslås denne bestemmelse afløst af bestemmelsen i § 82, hvorefter justitsministeren kan fastsætte sikkerhedsbestemmelser vedrørende befordring af personer. I forhold til den gældende bemyndigelse foreslås § 82 således udvidet til at omfatte befordring af personer på alle slags køretøjer, herunder også påhængsvogne og cykler, medens rækkevidden

[Justitsministeren.]

af bemyndigelsen i øvrigt ikke foreslås udvidet.

Justitsministeriet har i medfør af færdselslovens § 51 udstedt bekendtgørelse nr. 358 af 23. september 1965 om transport af personer med vare- og lastmotorvogne uden for førerrummet.

Justitsministeriet har ikke aktuelle planer om indførelse af yderligere bestemmelser af denne karakter.

Af *Camre* (S) til indenrigsministeren (30/10 75):

„Vil ministeren tage initiativ til begrænsning af anvendelsen af Dekstropropoksifen, Abalgin, Abalgin Retard og Doloxene?“
(Spm. nr. 67).

Begrundelse.

Ugeskrift for Læger nr. 44 af 27. oktober 1975 indeholder en udførlig artikel om dødelige forgiftninger ved indtagelse af Dekstropropoksifen.

Artiklen, skrevet af cand. pharm. Hanne Christensen, bygger såvel på grundige udenlandske undersøgelser som på Københavns universitets retsmedicinske instituts registreringer.

Abalgin Retards farlighed er så betydelig, at mindste dødelige dosis er 5-7 kapsler. Det fremgår af materialet, at en del af de registrerede dødsfald er selvmord, men det påvises, at ca. 30 pct. skyldes ulykkestilfælde.

Det er uacceptabelt, at der uden særlig omhu og uden særlige advarsler kan ordineres lægemidler med så stor dødsrisiko, og i hvert fald Abalgin Retards anvendelse uden for hospitals- eller lignende kontrol må anses at være på kanten såvel af den nugældende som den vedtagne nye lægemiddellovgivning.

Indenrigsminister *Egon Jensens* svar (6/11 75):

Det rejste spørgsmål om anvendelsen af Dekstropropoksifen (i det følgende betegnet Dp) har været forelagt for specialitetsnævnet, hvis formand har oplyst, at spørgsmålet har været diskuteret, og at problemet vil blive taget op til nærmere debat på nævnets førstkommende møde den 20. november 1975.

Formanden for specialitetsnævnet har dog allerede nu afgivet følgende indstilling:

„Abalgin blev registreret den 26. marts 1965, Abalgin Retard den 19. maj 1967 og Doloxene den 18. maj 1960. I den efterfølgende periode er der ikke til specialitets- eller bivirkningsnævnet indgået meddelelser om, at præparaterne ved korrekt anvendelse har medført alvorlige bivirkninger — endelige dødsfald.

De artikler, der indtil oktober 1975 forelå om dødsfald efter Dp. indtagelse, refererede udelukkende til dødsfald opstået efter indtagelse af tabletter i selvmordsøjemed eller hos stofmisbrugere, der havde indtaget en overdosis for at opnå opstemthed (eufori). I sidste tilfælde var den dødelige forgiftning opstået dels efter tabletindtagelse, dels efter indsprøjtning af Dp. i en blodåre efter forudgående opløsning af tabletten.

På grund af disse oplysninger samt oplysninger, der fremkom om risikoen for forfaldenhed i årene 1969-70, foranledigede sundhedsstyrelsen den 1. januar 1973, at reglerne for udlevering af Dp. ændredes, således at præparatet kun kunne udleveres én gang efter recept (receptgruppe A).

Af de nylig offentliggjorte artikler (Ugeskrift for Læger nr. 44, 27. oktober 1975) fremgår det, at hovedparten af dødsfaldene skyldes selvmord eller indtagelse af overdosis hos stofmisbrugere. I ca. 30 pct. skyldes dødsfaldene, at der er indtaget en overdosis på 6-7 gange den foreskrevne dosis.

Dp. har, siden det blev bragt i handelen, fået stigende anvendelse ved en række smertetilstande, hvor det i adskillige tilfælde kan hindre, at stærke smertestillende præparater af morfingruppen måtte tages i anvendelse. Dp. tåles af patienter med mavesår og andre mavelidelser, der medfører, at præparater af acetylsalicylsyregruppen (Albyl, Magnyl, Codimagnyl, Codiphen) samt præparater af Fenylobutazongruppen og Indometacin bør undgås.

Endvidere tåles Dp. af patienter, der er overfølsomme over for acetylsalicylsyre og de øvrige nævnte midler.

Der er ikke påvist organskader, selv efter langvarig anvendelse af Dp.

Dp. kan således ikke uden videre erstattes af andre smertestillende midler.

Da de refererede dødsfald udelukkende skyldes fejlagtig indtagelse af Dp. og der

[Indenrigsministeren.]

ikke er rapporteret alvorlige bivirkninger efter indtagelse på den foreskrevne måde, er specialitetsnævnet af den opfattelse, at der ikke foreligger tilstrækkelige grunde til at trække præparatet ud af handelen, specielt under hensyntagen til, at man herved ville ramme talrige patienter, der gennem lang tid har anvendt Dp. forskriftsmæssigt uden gener.

Specialitetsnævnet mener heller ikke, at der foreligger tungvejende grunde til at klausulere Dp. til sygehuse og dermed ligestillede institutioner.

Derimod finder specialitetsnævnet, at informationen bør udbygges angående risikoen ved at indtage Dp. i større doser end de ordinerede. Endvidere bør det indskærpes, at dosis af Retard tabletter bør være højst 3 tabletter i døgnet, indtaget med et mellemrum på 6-8 timer.

Det skal tilføjes, at samtlige dispenseringsformer for Dp. — også Retard tabletter — gennem adskillige år har været registreret i Norge og Sverige, og at man ikke dér har planer om at slette præparaterne af registret eller foretage restriktioner med hensyn til anvendelsen.

De af specialitetsnævnets formand fremførte synspunkter er tiltrådt af formanden for bivirkningsnævnet og af sundhedsstyrelsens sagkyndige rådgiver i farmakologi og toksikologi.

Sundhedsstyrelsen har tilsluttet sig de nævnte synspunkter og har særligt fremhævet, at der her i landet findes mange tusinde patienter, der trods forskellige smertevoldende sygdomme er i stand til at føre en tålelig og nogenlunde normal tilværelse alene på grund af behandling med Dp.-præparater, som det i disse tilfælde normalt ikke vil være muligt at finde erstatningspræparater for, som med rimelighed bør bringes i anvendelse, at alle Dp.-præparater er receptpligtige, således at alle, der på lovlig vis er kommet i besiddelse af præparatet, af deres læge har fået instruktion om den rette brug heraf, og at Dp. aldrig har givet anledning til alvorlige bivirkninger, endelige dødsfald, når det bruges i overensstemmelse med lægens ordination.

Sundhedsstyrelsen har endvidere understreget, at man finder, at Dp.-præparaterne ikke kan undværes, og har oplyst, at en evt.

sygehuskontrol ikke er gennemførlig, da præparatet fortrinsvis anvendes ved kroniske sygdomme med smerter og har sit væsentligste anvendelsesområde uden for sygehuse.

Sundhedsstyrelsen oplyser, at man har taget op til overvejelse, hvorvidt der på Retardpræparaternes pakning kan anføres særlig information om disses langsomt indvirkende, men længere varende virkning, som gør det særlig nødvendigt at udgå indtagelse af større doser end de ordinerede.

Det er med dyb beklagelse, at jeg har erfaret om de dødsfald, der er forekommet i forbindelse med indtagelse af denne medicin.

Når jeg ikke kan gå ind for, at præparaterne forbydes, eller at deres anvendelse begrænses til hospitalsbrug, skyldes det — som af eksperterne påpeget — hensynet til de mange kronisk syge mennesker, der dagligt har gavn af denne — når den er rigtigt brugt — værdifulde medicin, og som kun på grund af den kan leve en tålelig tilværelse uden for mange smerter og uden væsentlige bivirkninger.

Derimod er det min opfattelse, at der må gives bedre information om anvendelsen af disse lægemidler, så flere tragiske ulykkestilfælde så vidt muligt kan undgås.

Jeg hilser derfor med tilfredshed, at sundhedsstyrelsen vil overveje ved angivelse på pakningerne at give oplysning til patienterne om de specielle forhold for disse præparater.

Jeg finder dog, at også informationen til lægerne må forbedres, og at det må indskærpes lægerne at informere patienterne om vigtigheden af at følge anvisningerne om brugen af medicinen, ligesom der må udvises stor omhu ved ordinationen af præparaterne, også under hensyn til, at de har været anvendt i selvmordsøjemed og som narkotika af stofmisbrugere, og jeg vil anmode sundhedsstyrelsen om at overveje, hvilken form denne information til lægerne bør have.

Af *Nauerby* (FP) til skatte- og afgiftsministeren (31/10 75):

„Ministeren bedes oplyse provenuet for 1974 eller for første halvdel af 1975 af vægtafgiften af personvogne, lastvogne og bus-

[Nauerby.]

ser samt udligningsafgiften for disse og mængden af benzin, der danner grundlag for afgiftsberegning i samme periode, og endelig mængden af dieselolie, der i samme periode bruges til motorkøretøjer“.

(Spm. nr. 70).

Minister for skatter og afgifter *Svend Jakobsens* svar (7/11 75):

Der foreligger ikke umiddelbart oplysninger om opdeling af vægt- og udligningsafgiften for de nævnte kategorier. På grundlag af køretøjsbestanden pr. 31. december 1974 og de pr. 1. oktober 1975 gældende vægt- og udligningsafgiftssatser kan imidlertid anslås følgende provenu for en 12 måneders periode:

	Vægtafgift mio. kr.	Udligningsafgift mio. kr.
--	------------------------	------------------------------

Personbiler (herunder udligningsafgift af hyrevogne)	1.101	22
Turistbusser	5	13
Lastvogne (herunder påhængs- og sættevogne)	127	270

Det bemærkes, at der ikke svares vægt- og udligningsafgift af rutebiler. Endvidere er hyrevogne ved lov af 7. maj 1975 fritaget for vægtafgift, og udligningsafgiften for disse vogne er ved lov af 26. juni 1975 blevet halveret.

Om forbruget af brændstoffer i motorkøretøjer i 1974 kan oplyses følgende på grundlag af Danmarks Statistiks opgørelser, idet bemærkes, at tallene foruden autodrift omfatter brændstof til stationære motorer, hvor der består adgang til tilbagebetaling af benzinafgiften, og til drift af bådmotorer m. v., hvor refusion ikke finder sted:

Motorbenzin 1.942 mill. liter

Autodiesel 460 mill. liter

Autogas 67 mill. liter

Tallene må antages at svare ret nøje til forbruget i motorvognsparken. Det opgive forbrug af motorbenzin omfatter således hverken den afgiftsfrie, farvede benzin til traktorer m. v., motorbenzin til brug i flyvemaskiner eller leverancer til forsvaret. Det skal yderligere anføres, at virksomhedernes afgiftsberegning i 1974 er sket på grundlag af et kvantum på ca. 1.960 mill.

liter, idet der herved er set bort fra 10 mill. liter, hvoraf afgiften efterfølgende er godtgjort. Forskellen mellem dette kvantum og det foran angivne, 1.942 mill. liter, må bl. a. tilskrives forskelle i opgørelsesmetoderne.

Af *Glensgård* (FP) til ministeren for offentlige arbejder (3/11 75):

„Vil ministeren oplyse, hvilke lufthavne ministeren sigter til med bemærkningerne om, at antallet af provinslufthavne er for stort, og agter ministeren at acceptere en kraftig nedskæring af provinsoflyvningerne i forbindelse med overgangen fra Metropolitan-flyene til andre typer, og, såfremt SAS ikke ønsker at beflyve bestemte provinslufthavne, vil ministeren da fratage SAS koncessionsretten?“

(Spm. nr. 76).

Begrundelse.

Af trafikreddegørelsesdebatten fremgik det, at ministeren mente, der var for mange provinslufthavne.

Denne opfattelse har ved tidligere lejligheder medført usikkerhed hos de zonesamfund samt hos erhvervslivet, som bliver ramt af en kraftig nedskæring eller værre endnu ved en lukning af de pågældende lufthavne.

I forbindelse med overgangen til andre flytyper på det danske indenrigsnet må det sikres, at serviceniveauet ikke falder f. eks. ved for få afgang, mindre kapacitet etc.

Da SAS-koncessionsmonopolet blev forlænget i forsommeren, blev det fra flere sider kraftigt påpeget, at forlængelsen af skatteydergarantien bl. a. skulle sikre en bedring af serviceniveauet på det danske indenrigsnet.

Spørgeren ønsker selvfølgelig ikke at skade SAS, men ønsker udelukkende at sikre en rimelig beflyvning af provinsen og ønsker derfor, at det fastslås over for SAS, at forlængelsen af monopolstillingen giver SAS pligter, som skal opfyldes.

Minister for offentlige arbejder *Niels Matthiasens* svar (10/11 75):

I begrundelsen for sit spørgsmål siger hr. Glensgård, at det af trafikreddegørelsesdebatten fremgik, at ministeren mente, der var for mange provinslufthavne.

[Ministeren for offentlige arbejder.]

Hvad jeg sagde herom i min redegørelse i folketinget den 29. oktober var (Folket. Forhandlinger 1975-76 sp. 702) følgende:

„Med hensyn til indenrigsflyvningen tror jeg, vi kan fastslå, at der ikke er nogen behov for oprettelse af flere indenrigsruter her i landet. Man kan tværtimod rejse det spørgsmål, om vi ikke har for mange. Ser vi frem til det tidspunkt, hvor vi kan tage Storebæltsforbindelsen i brug, og tager vi samtidig forbedringen af togtrafikken mellem landsdelene i betragtning, er der for mig ingen tvivl om, at grundlaget for visse indenrigsruter senest til den tid falder helt bort. Af hensyn til den indenrigske rute-flyvning er der således ikke behov for anlæg af nye lufthavne eller nogen væsentlig udbygning af de bestående.“

Som det fremgår, er hr. Glensgård ikke i stand til at se forskel på en lufthavn og en luftrute. Dette fik jeg mistanke om allerede under debatten i tinget den 31. oktober, hvor jeg følgelig mente at have gjort det helt klart for hr. Glensgård, at jeg ingen aktuelle planer har om nedlæggelse hverken af nogen provinslufthavn eller af nogen dansk indenrigsrute.

Ved samme lejlighed afviste jeg trods gentagne forsøg fra hr. Glensgårds side konkret at udtale mig om, hvilke indenrigsruter der vil miste deres trafikgrundlag den dag, vi har Storebæltsforbindelsen og nye, hurtige landtrafikforbindelser. Jeg gjorde det klart, at man ikke med fornøden sikkerhed i dag, mere end 10 år før denne situation vil foreligge, kan sige præcist, hvilke ruter der vil falde bort, og hvilke der fortsat kan opretholdes. Hr. Glensgård kan ikke ved at stille det samme spørgsmål til mig i henhold til forretningsordenen få noget andet svar end det, han allerede har fået.

Hr. Glensgård kombinerer nu i sit spørgsmål dette langtidspøblem med den aktuelle indsættelse af andre flytyper på det danske indenrigsnet. Dette spørgsmål blev indgående behandlet i forbindelse med forårets overvejelser omkring forlængelsen af SAS' koncession, og der er intet ændret i forhold til det, som dengang var fremme. Jeg skal blot gentage, at erstatningen af Metropolitan-flyene med DC-9-fly har været i gang i længere tid, og at Metropolitan-flyene udgår af SAS' og DANAIRs trafik i løbet af inde-

værende vintertrafikprogram. Dette program har i øvrigt samme frekvenser som det sommerprogram, det afløser, bortset fra at Rønne-, Billund- og Karupruterne hver mister en enkelt frekvens. Enkelte flyvninger udføres, som det også tidligere har været kendt, med en kombination af to indenrigsruter, f.eks. Esbjerg-Billund-København og Karup-Billund-København. Sædeudbuddet er i øvrigt blevet større.

Af Aksel Pedersen (V) til arbejdsministeren (3/11 75):

„Vil ministeren i konsekvens af sine tidligere udtalelser i folketinget inddrage statsanerkendelsen af Bogbinder- og Kartonnagearbejderforbundets Arbejdsløshedskasse?“ (Spm. nr. 78).

Begrundelse.

Ifølge Jyllands-Posten for lørdag den 1. november 1975 har Bogbinder- og Kartonnagearbejderforbundets Arbejdsløshedskasse på ny nægtet at optage de blokaderamte arbejdere på Bækkelund Papirværk i arbejdsløshedskassen. Da ministeren flere gange har erklæret, at dette er i strid med arbejdsløshedsforsikringsloven, går jeg ud fra, at ministeren herefter søger for, at statsanerkendelsen inddrages, som det er sket for andre arbejdsløshedskasser, der ikke overholder lovgivningen.

Arbejdsminister *Erling Dinesens* svar (10/11 75):

Som svar på et tidligere spørgsmål fra folketingsmedlem Aksel Pedersen med baggrund i blokaden mod Bækkelund Papirværk understregede arbejdsministeren den 8. oktober 1975 over for folketinget, at en statsanerkendt arbejdsløshedskasse er forpligtet til at optage lønmodtagere under kassens faglige område uden hensyn til, om vedkommende er medlem af det pågældende forbund.

Arbejdsdirektoratet har i anledning af det nu foreliggende spørgsmål meddelt ministeriet, at Bogbinder- og Kartonnagearbejdernes Arbejdsløshedskasse har oplyst, at kassen ikke har nægtet at optage arbejdere i arbejdsløshedskassen, men at man har ment, at spørgsmålet om optagelse af ansatte på Bækkelund Papirværk burde ud-

[Arbejdsministeren.]

sættes, til blokaden mod virksomheden var afsluttet.

Direktoratet har herefter den 6. november 1975 meddelt arbejdsløshedskassen, at optagelse i en statsanerkendt arbejdsløshedskasse ikke kan nægtes personer, der opfylder de i arbejdsløshedslovens § 41 angivne betingelser for medlemskab, således at den omstændighed, at der er etableret en blokade over for den virksomhed, hvor de pågældende er beskæftiget, hverken kan hindre eller opsætte deres optagelse i arbejdsløshedskassen.

Arbejdsministeriet går herefter ud fra, at lønmodtagere, der søger optagelse i arbejdsløshedskassen, herunder også ansatte på Bækkelund Papirværk, omgående vil blive optaget i kassen, forudsat at de i øvrigt opfylder betingelserne herfor.

På denne baggrund finder arbejdsministeren ikke, at der er anledning til, at kassens statsanerkendelse tages op til overvejelse.

Af *Erlendsson* (FP) til fiskeriministeren (5/11 75):

„Hvad agter ministeren at gøre for at bevare det danske fiskerierhverv?“
(Spm. nr. 81).

Begrundelse.

Eksporten af fisk og fiskeprodukter udgjorde i 1974 et beløb på 2,7 milliarder kroner, Grønland og Færøerne er ikke medregnet. Det svarer til 20 pct. af værdien af landbrugseksporten eller næsten 6 pct. af Danmarks samlede eksport.

Fiskeriet er af en sådan betydning for dansk økonomi, at der — helt uanset de menneskelige tragedier, der ville følge med erhvervets eventuelle ruin — er de mest tungtvejende grunde for at søge det bevaret og udbygget.

I ministerens overvejelser bør indgå en vurdering af fordele og ulemper ved Danmarks tilslutning til de atlantiske fiskerikonventioner, specielt om de forudsætninger, hvorunder de i sin tid blev indgået, ikke har ændret sig i en sådan grad, at de nu bør opsiges.

EF må anerkende, at Danmark som helhed er en fiskeriafhængig nation med de fordele for erhvervet, dette vil indebære.

Regeringen må snarest klargøre sin stilling med hensyn til den vedtagelse om 200 sømils grænser (eller midterlinie) for fiskeriterritorier, som havretskonferencen i 1976 ventes at komme frem til, og herunder i nær kontakt med grønlandske og færøske myndigheder og erhvervsorganisationer finde frem til en fælles politik, der vil være til størst mulig gavn for fiskerierhvervet i alle dele af riget.

Fg. fiskeriminister *Jørgen Peder Hansens* svar (11/11 75):

Når der spørges om, hvad fiskeriministeren agter at gøre for at bevare det danske fiskerierhverv, må man, som det også antydes i begrundelsen for spørgsmålet, gøre sig klart, at det danske fiskerierhverv ikke kan betragtes isoleret, idet både fiskeriet og eksporten foregår i konkurrence med andre lande og dermed er afhængig af, hvorledes fiskeriet drives af disse lande, og hvorledes forholdene i øvrigt er her for fiskeriet og eksporten.

Jeg mener da også, at det er en fuldstændig utopi at tænke sig, at Danmark, som spørgeren er inde på, skulde melde sig ud af de eksisterende internationale fiskerikonventioner. Resultatet heraf ville blive, at fiskeriet blev drevet u hæmmet fra de forskellige landes side med store muligheder for ødelæggelse af fiskebestandene til følge. Det må derfor være i det danske fiskerierhvervs interesse på længere sigt, at man ved internationalt samarbejde søger at opretholde fiskebestandene på et rimeligt niveau.

Mulighederne for det danske fiskerierhverv i fremtiden vil også i meget høj grad være afhængige af resultatet af den kommende havretskonference. Som udsigterne kan bedømmes i øjeblikket, kan der vel næppe være tvivl om, at der vil være flertal for indførelse af økonomiske zoner, der skulde være tilfredsstillende for Grønland og Færøerne. For den øvrige del af Danmark vil meget være afhængigt af EF's fiskeriordning, som må være medlemslandenes fælles retsgrundlag efter etablering af økonomiske zoner, således at fiskeriet i Nordsøen vil blive betragtet som et Fællesskabsanliggende.

Inden for EF vil man i øvrigt fra dansk side sætte ind på at opnå tilfredsstillende

[Fiskeriministeren.]

markedsordninger og en harmonisering af medlemslandenes subsidiepolitik.

Jeg går ud fra, at det er spørgeren bekendt, at vi allerede har opnået ikke ubetydelig støtte fra EF i den aktuelle situation. Jeg tænker her på eksportrestitutioner og lagerstøtteordninger. Endvidere er der på nationalt plan ydet støtte til nedbringelse af fiskernes udgifter til olie.

Likviditetsvanskeligheder, der har gjort sig gældende både for visse dele af fiskeriet og konsumfiskeindustrien, er søgt afhjulpet ved de gennemførte låneordninger med statsgaranti.

Et lyspunkt er, at en vis prisbedring har kunnet konstateres i den senere tid, og den vil forhåbentlig fortsætte.

Jeg er enig med spørgeren i, at der må tillægges dansk fiskeeksport stor betydning. Tallet, som spørgeren nævner for eksporten i 1974, er udtryk for alle tiders rekord, og selv om vi ikke i år kan regne med at komme op på helt samme niveau i værdimæssig henseende, er der dog ikke tale om en nedgang, der på nogen måde kan betegnes som katastrofal.

De betydelige, men forhåbentlig forbigående vanskeligheder, som dansk fiskeri og fiskeindustri for tiden er ude i i modsætning til de nærmest foregående år, gør sig ikke alene gældende her i landet, men i så godt som alle andre fiskerinationer.

Forhåbningerne må derfor først og fremmes stilles til en international bedring af de økonomiske forhold og samarbejde på det internationale plan. Dette betyder dog ikke, at det ikke også på nationalt plan bør overvejes, hvad der kan gøres såvel i den nuværende situation som på længere sigt, hvilket også er årsagen til, at der er nedsat en alsidigt sammensat fiskerikommission, hvis opgaver er at komme med forslag til dansk fiskeripolitik på lidt længere sigt.

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens punkt 4, der var:

Forhandling om miljøministerens skriftlige redegørelse af 6. november 1975 om landsplanlægningen.

(Redegørelse nr. III. Redegørelsen givet 6/11 75).

Forhandlingen genoptoges.

Nana Mikkelsen (VS):

For 14 dage siden fremlagde trafikministeren en redegørelse for de kommende store trafikinvesteringer. Det er næsten symbolsk, at folketingets debat om lands- og regionplanlægningen kommer 14 dage bagefter. Man skulle ellers tro, at helheden gik forud for detaljen, og at lands- og regionplanlægningen var det eneste fornuftige udgangspunkt for en debat om de store trafikinvesteringer, men så vidt er man altså ikke kommet.

Miljøministerens redegørelse af 12. juni, som nu er til debat, rummer mange sympatiske tanker om landets problemer og planlægningens formål. Den smukke sætning på side 2, at det er bedre at flytte jobbet til manden end manden til jobbet, er et af de sympatiske stød i trompeten, men problemet er, om det i et såkaldt planøkonomisk samfund og specielt i en situation med arbejdsløshed vil lykkes arbejdsministeriets Muhamed at flytte bjerge.

Lands- og regionplanlægningens formål fremgår af lovens § 1: at bidrage til en hensigtsmæssig udvikling af landets ressourcer, herunder med henblik på en ligelig udvikling af landet at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af landets arealer, bl. a. således at forurening forebygges og den fysiske planlægning samordnes inden for rammerne af den økonomiske planlægning.

Det rejser en bunke problemer. Hvad er f. eks. en ligelig udvikling inden for rammerne af den økonomiske samfundsplanlægning? Er ligelig udvikling blevet mere vigtig end stadige nedskæringer i de offentlige budgetter i det fromme håb at kunne støtte eksporterhvervene, der ikke nødvendigvis placerer sig i afvandingsområderne?

Der kan nævnes andre smukke, men modstridende tanker. Det lykkes i samme spalte side 11 at fastslå så modstridende synspunkter, som at landets arealer skal anvendes ud fra en samfundsmæssig helhedsbetragtning, men at landets borgere skal sikres reelle muligheder for et frit boligvalg. Jeg skal ikke bore mere i de smukke, men modstridende tanker, blot konstatere, at den kommende lands- og regionplanlægning bør udvikles som et redskab til afdækning af lan-